

36. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Had- és Rendészettudományi Szekció
Budapest, 2023. április 18-20.
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

Tudatmódosító szerek és a járművezetés

Jelige: A felelősség a tiéd

Pályamunka lezárásának időpontja: *2022. szeptember*

2023.

Tartalom

Bevezetés	4
2 A tudatmódosító szerek és a járművezetés jogi megközelítése.....	6
2.1 Bódult, valamint ittas állapotú gépjárművezetés mint jogsértés.....	6
2.1.1 Járművezetés ittas állapotban.....	7
2.1.2 Járművezetés bódult állapotban	8
2.2 Vezetési képességre hátrányosan ható szerek.....	12
2.3 A vezetési képességre hátrányosan ható szerek által előidézett állapotban történő gépjárművezetés megjelenése a külföldi jogban	14
3 A bódult állapotú gépjárművezetés kriminológiája	15
3.1 Európa helyzete a bódult állapotú gépjárművezetés tekintetében.....	15
3.1.1 DRUID-program	16
3.1.2 A kábítószer hatása alatt történő gépjárművezetés definíciója	16
3.1.3 Adatgyűjtés akadályai	16
3.1.4 Határok megállapítása	17
3.1.5 A pszichoaktív gyógyszerek fogyasztásának törvényi szabályozása	18
3.1.6 A bódultság megállapítása a közúti ellenőrzés során	18
3.1.7 A DRUID-program eredménye.....	19
3.2 A bódult állapotú gépjárművezetés előfordulása Magyarországon	19
3.2.1 Ittas állapotban okozott balesetek számának alakulása	19
3.2.2 A bódult állapot meghatározásának az akadályai	20
4 Rendőri fellépés, illetve eljárásrend a bódult járművezetőkkel szemben	21
4.1 Az utasításban meghatározott fogalmak.....	21
4.2 A biológiai mintavétel lefolytatását szükségessé tevő körülmények	22
4.3 Az intézkedéshez kapcsolódó tárgyi eszközökre vonatkozó rendelkezések	22
4.4 A biológiai mintavétel kivitelezése	23
4.5 A mintavétel meghíúsulása esetén szükséges intézkedések	24
4.6 A bódult állapotban okozott balesetek számának alakulása	24

4.7	Hazánkban végzett összehasonlító kísérlet eredményei	24
5	Anonim jogegységi határozatok ismertetése	26
5.1	A nagylaki határátlépő	27
5.2	A nyíregyházi árokfutó	30
5.3	A szabályszegő vendéglátós	34
5.4	Az intézkedés alá vont külföldi állampolgár	36
5.5	A bűnismétlő	38
5.6	Összegzés	41
6	A lakosság körében végzett kutatás eredménye	43
6.1	A kitöltőre és a tudatmódosult járművezetés tilalmára irányuló kérdések	43
6.2	Kombinált szerhasználatra vonatkozó kérdések	45
6.3	Alkoholfogyasztásra irányuló kérdések	45
6.4	Kábítószer fogyasztásra vonatkozó kérdések	46
6.5	Gyógyszerfogyasztásra irányuló kérdések	46
6.6	Tudatmódosító szerek és a közlekedési balesetek összefüggései	47
6.7	Összefoglalás	47
	Összegzés	48
	Irodalomjegyzék	50
	Szakirodalom	50
	Jogszabályok jegyzéke	51
	Egyedi bírósági határozatok	51
	Mellékletek	53
1.	számú melléklet: A kutatáshoz felhasznált kérdőív	53

Bevezetés

Manapság több tudósítás szól arról, hogy az emberek nem a közlekedési szabályok megtartása mellett közlekednek. Ezekből az esetekből társadalomra veszélyességüket tekintve kiemelkednek azok a helyzetek, amikor valaki a vezetési képességére hátrányosan ható szer – tudatmódosító szer - befolyása alatt¹ járművet vezet, akár több alkalommal is a jelenség súlyos jogi következményei ellenére. Így például halált okozó, bódult állapotban elkövetett járművezetés büntette miatt, mint visszaesőt, öt év börtönbüntetésre és nyolc év járművezetéstől eltiltásra ítélte első fokon a Győri Járásbíróság azt a férfit, aki 2019 februárjában balesetet okozott és két utasa meghalt,² vagy például ismét elítélték bódult állapotban elkövetett járművezetés és kábítószer birtoklása miatt azt a nőt, aki kokain befolyása alatt korábban lassítás, megállás és segítségnyújtás nélkül gázolt halálra egy férfit.³ Előfordulhat olyan eset, hogy az ilyen járművezetőkkel szemben intézkedést folytató rendőrök is veszélybe kerülnek. Így például Radovic Dusan posztomusz r. főhadnagy 30 éves volt, amikor szolgálatteljesítés közben meghalt. Egy bedrogozott férfi 2010. július 23-án rendőri intézkedés közben autójával szándékosan halálra gázolta.⁴

Többféle vezetési képességre hátrányosan ható szer létezik, mint például alkohol, kábítószer, gyógyszer. Míg az ittas vezetés felderítésére, bizonyítására bevett gyakorlat és eszközrendszer áll rendelkezésre, addig a kábítószer és a gyógyszer hatása alatti járművezetés felderítése problémásabb. Ennek okán kerül a tudatmódosítók hatása alatti járművezetés jelenségéből az e szerek hatása alatti vezetés vizsgálata az érdeklődésem középpontjába. Ez leginkább akkor kerül napvilágra, ha a vétkes gépjármű vezetője a balesetet megelőzően valamilyen tudatmódosító szert fogyasztott (s ezt az ellenőrzést végző hatóság be is bizonyította), legyen szó gyógyszernek nem minősülő, vezetési képességre hátrányosan ható bódító hatású anyag vagy éppen egy gyógyszerkészítmény, de bőven elegendő, ha vérében szeszital fogyasztásából származó alkohol található. A fent említett három jogeset is tükrözi, hogy ez a mindennapjainkban, közútjainkon előforduló eset mennyire veszélyezteteti nem csak a közlekedésben részt vevő személyek életét, valamint testi épségét, hanem az intézkedést

¹ A dolgozat során használok mind a tudatmódosító szer, mind pedig a vezetési képességre hátrányosan ható szer kifejezést. A két kifejezés összefüggése abból adódik, hogy a tudatmódosító szerek egy olyan tudatmódosult állapotot idéznek elő, amely a járművezetéssel nem összeegyeztethető, így ha valaki ilyen állapotban vezet, akkor a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 4. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt rendelkezéseket megsérti.

² <https://jogaszvilag.hu/napi/harom-ev-borton-utan-ismet-halalos-balesetet-okozott-a-drogos-sofor/>

³ <https://jogaszvilag.hu/napi/ismet-elitelt-kabitoszeres-vezetes-miatt-a-zugloi-halalos-gazolot/>

⁴ <https://hirado.hu/belfold/cikk/2022/07/30/bedrogozott-amokfuto-gazolt-rendort-budapest-hosi-halalt-halt-kollegajukra-emlekeztek-a-zugloi-zsaruk/>

folytató, haza szolgálatára és védelmére felesküdt rendőrt, akit otthon ugyanúgy hazavárnak, mint az adott tudatmódosító szert fogyasztó, közúti közlekedési balesetet okozó jármű vezetőjét.

Másodéves hallgatóként nyári szakmai gyakorlataim során sikerült betekintést nyernem hazánk két legnagyobb turisztikai központjának, Budapestnek és Siófoknak a nyári főszezonban történő közlekedésébe. Ez időszak alatt több olyan esettel találkoztam, hogy az intézkedés alá vont személy szervezetében alkohol volt található, de találkoztam olyan sajnálatos eseménnyel is, ahol a baleset a szeszessital fogyasztás miatt alakult ki. Nem véletlen, hogy témaválasztásomat ez esetek alapján határoztam meg, illetve Radovic Dusan posztomusz r. főhadnagy esete is arra inspirál, hogy valami megoldást találjak az ilyen tragikus események bekövetkezésének elkerülésére.

Dolgozatom célja, hogy áttekintsem Magyarország és Európa közútjain történt tudatmódosító szer hatása alatti vezetések számát, az ilyen állapotban okozott közúti közlekedési balesetek számát, valamint, hogy kérdőív által felmérjem az állampolgárok szokásait az imént említett szerek fogyasztásával kapcsolatban, illetve, hogy valamilyen megoldást találjak a bódult állapotú gépjármű vezetők ellenőrzésére, kiszűrésére, illetőleg a vezetési képességre hátrányosan ható gyógyszer fogyasztásának csökkentésére. Kutatom továbbá a járművezetés bódult állapotban bűncselekményt a bírói gyakorlatban. Mindezek áttekintésének alapjaként röviden vázolom a tudatmódosítószer hatása alatt vezetés jogi hátterét, kiemelt figyelmet szentelve ezen jogsértés rendészeti kezelésének szabályaira.

2 A tudatmódosító szerek és a járművezetés jogi megközelítése

A tudatmódosító szerek és a járművezetés jogi megközelítésével összefüggésben számos kérdés tisztázandó, így például ki minősül jogi értelemben ittasnak illetve bódult állapotúnak, mik a gépjárművezetés feltételei, milyen szerek hatása alatt nem megengedett, illetve valamilyen fokban tilalmazott a járművezetés.

A kérdéskör *elemzésének összetettsége* részben abból ered, hogy a fenti életjelenség szabályozása a *jogrendszer különféle normáiban* található, amelyek egymás nélkül nem értelmezhetők és amelyeknek részletes bemutatására az alábbiakban törekszem.

A tudatmódosítószer hatása alatt történő járművezetés mint életjelenség különféle jogi felelősséget vonhat maga után. Ilyenek az ittas, valamint bódult állapotban elkövetett járművezetés bűncselekmények a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben. E két deliktum közül csupán az ittas vezetésnek van szabálysértési alakzata, amelyről a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény rendelkezik. A dolgozatom során az említett két törvény, továbbá a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendeletben meghatározott, a járművezetés személyi feltételeire vonatkozó rendelkezések segítenek a feldolgozásban.

Alapvetően befolyásolja a fenti jogsértések bizonyíthatóságát a bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről szóló a 32/2014. (VIII. 29.) ORFK utasítás, amelyet a kiemelt jelentőségénél fogva önálló fejezetben dolgozok fel.

2.1 Bódult, valamint ittas állapotú gépjárművezetés mint jogsértés

A járművezetés ittas, illetőleg bódult állapotban a Btk. XXII. fejezetében foglalt közlekedési bűncselekmények körébe tartozik, akárcsak a közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény, a vasúti, légi vagy vízi közlekedés veszélyeztetése, a közúti veszélyeztetés, a közúti baleset okozása, a járművezetés tiltott átengedése, cserbenhagyás, jogellenesen átalakított személyszállítást végző jármű vezetése, valamint a járművezetés az eltiltás hatálya alatt.

Ez a jogi megközelítés párhuzamban áll azzal a kriminológiai felfogással, amely a bódult állapotban elkövetett közlekedési bűncselekményekre két értelemben tekint, első a direkt közlekedési bűncselekmények, amely magát a bódult állapotban elkövetett járművezetés bűncselekményét foglalja magába, a második az indirekt közlekedési bűncselekmények, amely

a bódult állapot által elkövetett egyéb közlekedési bűncselekményeket jelenti, ilyen például a közúti veszélyeztetés, a közlekedési baleset okozása vagy a járművezetés tiltott átengedése.⁵

A címben jelzett két bűncselekmény párhuzamos feldolgozásának az adja az alapját, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény nem rendelkezett külön bűncselekményként ezekről. A korábbi büntetőkódex 188. § (1) bekezdés szerint: „*Aki szeszestől befolyásolt állapotban vagy a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt vasúti vagy légi járművet, valamint gépi meghajtású vízi járművet vagy úszó munkagépet, avagy közúton gépi meghajtású járművet vezet, vétséget követ el, és egy évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.*” Az említett Büntető Törvénykönyv mivel nem tesz különbséget a két tudatmódosult járművezetés között, így a kombinált szerhasználat hatása alatti vezetés nem kerülhet halmazati értékelés alá – legfeljebb az alapeseti büntetési tételkereten belül jeleníthető meg az elkövető állapotának fokozottabb társadalomra veszélyessége-.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012.évi C. törvény 2013. július 1-jén lépett hatályba, amely egyrészt jóval szigorúbban szankcionálja a fenti jelenséget, illetve mind az ittas, mind pedig a bódult állapotban elkövetett járművezetés büntetett önálló tényállásként tartalmazza. Ez felveti a kérdést, hogy a kombinált szerhasználat melletti járművezetés szankcionálásában halmazatként érékelendő-e az említett két bűncselekmény, amely gyakorlati kérdésről a dolgozatom joggyakorlat elemző egysége tartalmaz bővebb információkat.

2.1.1 Járművezetés ittas állapotban

Míg a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény nem rendelkezik külön bűncselekményként a már fent említett két deliktumról, addig az új Btk. különbséget tesz és a büntetési tételeket is erélyesebben szabja meg. A differencia a következőképpen alakult.

„188. § (1)

(2) A büntetés büntett miatt

a) három évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény súlyos testi sértést,

b) öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény maradandó fogyatékoságot, súlyos egészségromlást, vagy tömegszerencsétlenséget,

c) két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény halált,

⁵ Ritter Ildikó: Szenvedélyes közlekedés
<http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-2-2598>

d) öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény kettőnél több ember halálát okozza, vagy halálos tömegszerencsétlenséget okoz. „(1978.évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről)

Az új Btk. a következő rendelkezéseket tartalmazza az említett bűncselekménnyel kapcsolatban.

236. § (1) *Aki ittás állapotban vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vagy közúton, illetve közforgalom elől el nem zárt magánúton gépi meghajtású járművet vezet, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

(2) A büntetés büntett miatt

a) három évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény súlyos testi sértést,

b) egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény maradandó fogyatékoságot, súlyos egészségromlást vagy tömegszerencsétlenséget,

c) két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény halált,

d) öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény kettőnél több ember halálát okozza, vagy halálos tömegszerencsétlenséget okoz. (2012.évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről)

2.1.2 Járművezetés bódult állapotban

237. § (1) *Aki a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol kivételével vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vagy közúton, illetve közforgalom elől el nem zárt magánúton gépi meghajtású járművet vezet, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

(2) A büntetés büntett miatt

a) három évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény súlyos testi sértést,

b) egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény maradandó fogyatékoságot, súlyos egészségromlást vagy tömegszerencsétlenséget,

c) két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény halált,

d) öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény kettőnél több ember halálát okozza, vagy halálos tömegszerencsétlenséget okoz. (2012.évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről)

A már említett büntetési tételek a következőképpen változtak. Az ittás járművezetés alapesete a korábban alkalmazott egy évig terjedő szabadságvesztés, közérdekű munka, illetve pénzbüntetés helyébe két évig terjedő szabadságvesztés lép. A maradandó fogyatékoságot, súlyos egészségromlást valamint tömegszerencsétlenséget okozó bűncselekmény esetén

korábban már megállapított felsőérték mellé minimumértéket is bejegyzett a jogalkotó, aminek köszönhetően az ilyen kimenetelű büntettek esetében a büntetési keret egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés. A bódult állapotban elkövetett gépjárművezetésre szintén ezeket az értékeket állapították meg.

E két anyag fogyasztásából kifolyólag olyan stádiumba kerül a gépjárművezetője, amivel nem csak a Btk-ban meghatározottaknak nem tesz eleget, hanem a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975.évi KPM-BM együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) 4. § (1) bekezdés b) és c) pontjában megfogalmazott járművezetésre vonatkozó személyi feltételeknek, miszerint:

„4. § (1) Járművet az vezethet, aki

b) a jármű biztonságos vezetésére képes állapotban van, továbbá

c) a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt nem áll, és szervezetében nincs szeszes ital fogyasztásából származó alkohol.

Feltétlen szükséges a 4. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezéseket megemlíteni, miszerint:
„(4) Az (1) bekezdés b) pontjában foglalt feltétel fennállása esetén a kerékpárosra nem kell alkalmazni az (1) bekezdés c) pontjában a járművezető szervezetében szeszesital fogyasztásából származó alkohol jelenlétére vonatkozó korlátozást.”

Ennek következtében megállapítást nyer az a tény, hogy az ittas, valamint a bódult állapotú járművezetés büntettét vezetői engedély köteles járművekkel lehet elkövetni. Azonban léteznek kivételes esetek, amelyek épp az ellenkezőjét bizonyítják. Amennyiben egy kerékpáros szervezetében 0,50 gramm/liter véralkohol, illetve 0,25 milligramm/liter levegőalkohol-koncentrációnál nagyobb érték előidézésére alkalmas szeszes ital fogyasztásából származó alkohol található, és az elfogyasztott mennyiségből kifolyólag csökkent a biztonságos vezetésre képes állapota, illetve ha még nem is sérült, azonban büntetőjogi vélelem folytán fennáll annak a lehetősége annak, hogy ő ebben a kontextusban 8 napon túl gyógyuló sérüléssel vagy halállal végződő közúti közlekedési balesetet okoz, abban az esetben a balesetet okozó kerékpárt hajtó személy a Btk. 236. § (3) bekezdése alapján megvalósította a (2) bekezdés szerinti ittas járművezetés bűncselekményét. Azonban a (3) bekezdés kimondja, hogy:

„Aki ittas állapotban nem gépi meghajtású úszólétesítmény vagy közúton, illetve közforgalom elől el nem zárt magánúton nem gépi meghajtású jármű vezetésével a (2) bekezdésben meghatározott következményt idézi elő, az ott tett megkülönböztetés szerint büntetendő.”

Mint ahogy a törvényszöveg jelzi, a kerékpárt hajtó személyre vonatkozó rendelkezések minden nem gépi meghajtású jármű vezetőjével szemben is alkalmazandók a hasonló végkifejletű eseteknél. Nem gépi járművet vezető személynek minősül például az állati erővel vont jármű vezetője vagy a kézikocsit toló vagy húzó személy.

A járművezető szervezetében található szeszes ital fogyasztásából származó alkohol által mutatott érték az eljárás tekintetében lehet szabálysértés vagy bűncselekmény.

Ha szervezetben található véralkohol szint meghaladja a 0,50 gramm/liter véralkohol-koncentrációt, illetve a 0,25 milligramm/liter légalkohol-koncentrációt, abban az esetben az ilyen állapotban elkövetett járművezetés bűncselekménynek minősül.⁶

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs.tv.) XXVII. fejezetében található kiemelt közlekedési szabálysértésként beszél az ittas vezetésről:

„217. § Aki

a) vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású vízi járművet, úszó munkagépet, illetve nem gépi meghajtású vízi járművet úgy vezet, hogy szervezetében szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van, vagy

b) vasúti vagy légi jármű, gépi meghajtású vízi jármű, úszó munkagép, illetve közúton vagy a közforgalom elől el nem zárt magánúton gépi meghajtású jármű vezetését olyan személynek engedi át, akinek a szervezetében szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van, szabálysértést követ el.”

Szabálysértésnek akkor minősül az adott cselekvés, ha az ellenőrzés során a gépi meghajtású járművet vezető személy szervezetében található alkohol mennyiség nem éri el a bűncselekményi értékhatárt.

Azonban ilyenkor sem marad büntetlenül a vétkes járművezető, mivel a közúti áru fuvarozáshoz, személyszállításhoz és a közúti közlekedéshez kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírsággal összefüggő hatósági feladatokról szóló 156/2009. (VII. 29.) Korm. rendelet 11/D. melléklete szerint az a gépjárművezető, akinek a szervezetében 0,30 gramm/liter véralkohol-, illetve 0,15 milligramm/liter levegőalkohol-koncentrációt meg nem haladó értéket eredményező szeszes ital fogyasztásából származó alkohol van, 30.000 Forint közigazgatási bírsággal büntetendő. Hogyha ezt az értéket meghaladó, de a korábban említett bűncselekményi határt el nem érő alkoholmennyiségről beszélünk, olyankor 100.000 Forint közigazgatási bírsággal súlytandó a gépjármű vezetője.⁷

⁶ Ittas vezetés, Következmények, Ittas járművezetésért járó büntetés

<https://lakatosdr.eu/ittas-vezetes-ittas-jarmuvezetesert-jaro-buntetes/>

⁷ 156/2009. (VII. 29.) Korm. rendelet a közúti áru fuvarozáshoz, személyszállításhoz és a közúti közlekedéshez kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírsággal összefüggő hatósági feladatokról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0900156.kor>

Hogyha, hogy a járművezető szervezetében található alkohol mennyiség eléri a bűncselekményi határt, megvalósítva az ittas járművezetés tényállását, a Btk. 55.§ -ban rögzített büntetést szükséges alkalmazni:

„55. § (1) A járművezetéstől azt lehet eltiltani, aki

a) az engedélyhez kötött járművezetés szabályainak megszegésével követi el a bűncselekményt, vagy

b) bűncselekmények elkövetéséhez járművet használ.

(2) A járművezetéstől el kell tiltani azt, aki járművezetés ittas állapotban vagy járművezetés bódult állapotban bűncselekményt követ el. Különös méltánylást érdemlő esetben a járművezetéstől eltiltás kötelező alkalmazása mellőzhető.

(3) A járművezetéstől eltiltás meghatározott fajtájú (légi, vasúti, vízi vagy közúti) és kategóriájú járműre is vonatkozhat.”

A Btk.-ban, Szabs.tv.-ben foglalt járművezetéstől eltiltás közötti különbség az az, hogy míg a Btk.-ban az ittas vagy bódult állapotban történő járművezetés büntetetté kell megvalósítani, addig a Szabs.tv.-ben KRESZ által meghatározott közúti közlekedési szabályok megszegésével kerül megállapításra az eltiltás. Amit még szükségesű kiemelni, hogy a büntetőjogi értelemben vett járművezetéstől eltiltás lehet határozott ideig tartó vagy végleges hatályú.

A legrövidebb tartam egy hónap, leghosszabb tartama tíz év. Ezzel szemben a Szabs.tv.-ben rögzített eltiltás legrövidebb tartama egy hónap, leghosszabb pedig egy év. Ami azonban mindkét törvényben közös, hogy az eltiltás meghatározott járműfajtára, járműkategóriára is vonatkozhat, például ha valakit vízi jármű vezetése alól tiltanak el, közúti gépjárművet vezethet továbbra is, valamint ha az illetőt A kategóriára érvényes gépjárművezetése alól tiltanak el, B kategória alá tartozó személygépkocsit továbbra is probléma nélkül vezethet. A járművezetéstől eltiltás időtartamába mindkét esetben bele kell számítani a vezetői engedély helyszínen történő elvételét, illetve a hatóságnál történő leadását.

A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 32. § a) pontja szerint:

„32. § Az ellenőrzésre jogosult szerv (a továbbiakban: ellenőrző hatóság) nevében eljáró személy (a továbbiakban: ellenőrző hatósági személy) az eljárása során a vezetői engedélyt a helyszínen elveszi, ha

a) a járművezető azzal gyanúsítható, hogy közúti veszélyeztetés [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 234. §], közúti baleset során maradandó fogyatékossgot, halált, kettőnél több ember halálát vagy halálos tömegszerencsétlenséget

okozó közúti baleset okozása [Btk. 235. § (2) bekezdés], járművezetés ittas állapotban (Btk. 236. §), illetve járművezetés bódult állapotban (Btk. 237. §) bűncselekményt követett el,

A Kormány rendelet alapján az ellenőrzésre jogosult szerv nevében eljáró személy az eddig taglalt közlekedési bűncselekmény elkövetésének gyanúja esetén a vezetői engedélyt a helyszínen elveszi, amelyet bele kell számítani a járművezetéstől eltiltás időtartamába.

Ha a gépi meghajtású járművezetőjével szemben, független attól, hogy szabálysértési vagy büntető eljárás keretein belül bírálják el az esetet, 6 hónapnál hosszabb ideig tartó vezetéstől eltiltás kerül megállapításra, köteles úgy nevezett "utánpézésen" részt venni, amelynek költsége 70.000 és 140.000 Forint közé tehető.⁸

2.2 Vezetési képességre hátrányosan ható szerek

Az említett bűncselekmények kifejtését követően a bódult állapot előidézésére alkalmas szerek bemutatása következik. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012.évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 459. §-ban található értelmező rendelkezések írják le a kábítószer Btk.-ban meghatározott fogalmát:

„a) az 1988. évi 17. törvényerejű rendelettel kihirdetett, az Egységes Kábítószer Egyezmény módosításáról és kiegészítéséről szóló, Genfben, 1972. március 25-én kelt Jegyzőkönyvvel módosított és kiegészített, az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a New Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény mellékletének I. és II. Jegyzékében meghatározott anyag,

b) az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben, az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény mellékletének I. és II. Jegyzékében meghatározott veszélyes pszichotróp anyag és

c) * az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény 2. számú mellékletében meghatározott pszichotróp anyag;”.

Ugyanebben a részben található az új pszichoaktív anyag fogalma: „az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló törvényben meghatározott anyag, ”.

⁸ Ittas vezetés, Következmények, Ittas járművezetésért járó büntetés
<https://lakatosdr.eu/ittas-vezetes-ittas-jarmuvezetesert-jaro-buntetes/>

A szóban forgó fogalmak rögzítését követően fontosnak tartom a fent említett bódító hatású anyagok komolyabb részletezését. A kábítószereket négy nagy csoportba oszthatjuk; opiátok, depresszánsok, stimulánsok, hallucinogének.⁹

A következőkben az előbb említett egyes szertípusok jellemzésére kerül sor. Opiátok egy olyan szercsoport, amely szinte kivétel nélkül minden használónál függőséget okoz. Ezek a szerek a máknövények származékai, amelyek a központi idegrendszerre hatva a fizikai érzékenységet és az ingerekre való válaszkészséget csökkentik. Legelterjedtebb fajtái: morfium, heroin, kodein, methadon, máktea. A fogyasztás fennhagyása esetén jelentős testi-lelki tünetekkel jár. Depresszánsok a központi idegrendszer működését csökkentik, nyugtatják. Ebbe a csoportba sorolható az alkohol, az egyes pszichoaktív hatású gyógyszerek, mint a nyugtatók, altatók és szorongásoldók (például Seduxen, Valeriana, Frontin, Rivotril). Stimulánsoknak azokat a szereket nevezzük, amelyek gyorsítják, izgatják a központi idegrendszer működését (például amfetaminszármazékok, ecstasy, kokain, koffein, nikotin). Hallucinogének elsődleges hatása, hogy tudati működést, az észlelés, a gondolkodás szokásos folyamatait megváltoztatja, módosult tudatállapotot hoznak létre (például LSD, kannabisz-származékok, szerves oldószerek, „varázsgomba”).¹⁰

A dizájner drog az évek során új elnevezést kapott, amely nem más, mint az új pszichoaktív anyag. Az új pszichoaktív anyag fogalmának meghatározását az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005.évi XCV. törvény 1. § 37. pontja tartalmazza: „*olyan, a forgalomban újonnan megjelent, gyógyászati felhasználással nem rendelkező anyag vagy vegyületcsoport, amely a központi idegrendszer működésének befolyásolása révén alkalmas a tudatállapot, a viselkedés vagy az érzékelés módosítására, megváltoztatására*”.

Ezek a szerek két típusra oszlanak, a herbál néven forgalmazott kannabinoidokra és kristály vagy pentakristály néven forgalomba kerülő stimulánsokra. Az utcán kapható herbál nem más, mint pszichoaktív hatás nélküli zöld színű növény, amelyre rápermetezik a szintetikus kannabinoidot vagy más egyéb hatóanyagot, ami marihuánás cigaretta hatását kelti.¹¹

⁹ Alkalmazott kriminológia

https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16116/825_Alkalmazott_kriminologia.pdf;jsessionid=C24D2F4FDA4F1706D905A8107A39ED47?sequence=1

¹⁰ Alkalmazott kriminológia

https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16116/825_Alkalmazott_kriminologia.pdf;jsessionid=C24D2F4FDA4F1706D905A8107A39ED47?sequence=1

¹¹ Alkalmazott kriminológia

Ahogy kábítószeres-befolyásoltság alatt, úgy bizonyos gyógyszerek fogyasztása esetén sem megengedett gépjárművet vezetni. A gyógyszerek között találunk olyan vényköteles, illetve vény nélkül kapható készítményt, amely befolyásolja a vezetési képességet. Vény nélkül kapható szerek közül az allergia esetén használt antihisztaminokat, valamint az egyes megfázás- és influenzaellenes szereket szükséges kiemelni. A vezetési képességre hátrányosan ható gyógyszerkészítmények a következő hatást válthatják ki az emberi szervezetben: lassú reakcióidő, kiszámíthatatlan viselkedés, homályos látás, túlzott önbizalom által kiváltott kockázatvállalás rizikós közlekedési szituációk során, a normál forgalmi szituációkra nem megfelelő módon történő válaszadás a szervezet részéről, illetve remegés és szédülés is előfordulhat. Gyógyszerek és gyógyszercsoportok, amelyek befolyásolják a vezetési képességet: altatók, nyugtatók, szorongáscsökkentők; epilepszia elleni szerek; antidepresszánsok; antipszichotikumok; antihisztaminok; opioidok; egyes megfázás és influenza elleni készítmények. Az altatók esetében fontos tudni a hatásuk időtartamát, ugyanis előfordul olyan hatóanyag, amelyet este alkalmazva reggel még befolyásolhatja a vezetési képességeket; ugyanakkor van olyan is, amely csupán az elalvást segíti, és ébredéskor már nincs hatása a szervezetre.¹²

Összegezve tehát a fent olvasottakat, elmondható, hogy vezetési képességre hátrányosan ható szerként tehát a kábítószereket, pszichoaktív anyagokat, valamint a legálisan is beszerezhető, hasonló hatást előidéző, gyógyításban is használt szereket nevezzük. Azonban idesorolhatók a köznapi fogyasztás rendszerinti elemei is, mint például a kávé és egyéb koffeintartalmú szerek, valamint a cigaretta.¹³

2.3 A vezetési képességre hátrányosan ható szerek által előidézett állapotban történő gépjárművezetés megjelenése a külföldi jogban

Amíg hazánkban csupán az ittas és bódult állapotú járművezetés között tesz különbséget a törvényi szabályozás, addig egyes országokban különféle kifejezéseket alkalmaznak a kábítószer, gyógyszer és/vagy alkoholon kívüli egyéb pszichoaktív anyag hatása alatt történő járművezetés vagy közlekedésbaleset-okozás jelenségének meghatározására, mint például „befolyásolt volt”, „bódult állapotban volt”, „pszichoaktív szert fogyasztott”. Az angol nyelvű szakirodalom sokáig a „drug impairment driving” (kábitószertől vagy gyógyszertől

https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16116/825_Alkalmazott_kriminologia.pdf;jsessionid=C24D2F4FDA4F1706D905A8107A39ED47?sequence=1

¹² Gyógyszerek és vezetés (gov.hu)

¹³ Fülöp Ágnes-Fülöp Natasa-Major Róbert: KRESZ értelmezése a joggyakorlatban- Negyedik, hatályosított, bővített kiadás

bizonytalanná vált vezetés) kifejezést használta, míg az amerikaiak a „drugged driving” (bódult állapotban történő járművezetés), az „under influence of drug” (kábitószer befolyása alatt történő), valamint „affected” (befolyásolt) kifejezéseket.¹⁴

Azonban manapság a nemzetközi jogban elterjedtek olyan nézetek, amelyek pszichoaktív szerként kezelik az alkoholt, a kábítószereket és a gyógyszereket, illetve ezek a befolyásoltságot, illetőleg az intoxikációt, mint egy adott magatartás eredményét jelölik meg és ezeket az állapotokat bűncselekményként vagy szabálysértésként értékelik. Eszerint:

- driving under the influence (DUI)- befolyásoltság alatt történő gépjárművezetés, jellemzően ezt az alkohol hatása alatt történő gépjárművezetésre használják;
- driving while impaired/driving while intoxicated (DWI)- intoxikált állapotban történő gépjárművezetés, ez a kifejezés a kábítószer, az orvosi indikációval történő nyugtató- vagy altatószer, valamint e szerek orvosi indikáció nélküli fogyasztása által előidézett intoxikált állapotban történő gépjárművezetésre alkalmazzák;
- operating while impaired vagy operating while ability impaired (OWI)- járművezetésre alkalmasság csökkenése vagy járművezetéshez szükséges képességek csökkenése alatt történő gépjárművezetés
- operating a vehicle under alcohol or drugs (OVI)- alkohol, kábítószer vagy gyógyszer hatása alatt történő járművezetés.¹⁵

3 A bódult állapotú gépjárművezetés kriminológiája

3.1 Európa helyzete a bódult állapotú gépjárművezetés tekintetében

Európa közútjain előforduló közúti közlekedési balesetek és az ezek miatt bekövetkező halálesetek közül rengeteg tragédia olyan gépjárművezetők hibájából keletkezik be, akiknek valamilyen pszichoaktív anyag előzetes használatából kifolyólag csökkent a gépjárművezetői képessége. Becslések szerint az alkohol használatból adódó halálos balesetek száma évente tízezerre tehető az Európai Unió területén. Ez a szám az összes halálos kimenetelű közúti baleset egynegyede. A kábítószerek és pszichoaktív gyógyszerek tekintetében nem állnak rendelkezésünkre kézzel fogható adatok, habár az elmúlt évtizedben már egyre nagyobb figyelem szegődik ezekre az esetekre.¹⁶

¹⁴ Ritter Ildikó: Szenvedélyes közlekedés
<http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-2-2598>

¹⁵ Ritter Ildikó: Szenvedélyes közlekedés
<http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-2-2598>

¹⁶ Célpontban a kábítószer
https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/539/TDAD09002HUC_177814.pdf

kábítószer

A témában keletkezett tanulmányokból kiderül, hogy bár a kábítószeres és a terápiás gyógyszerek egyaránt hatással vannak a vezetésre, hatásuk igencsak eltérő. A legfrissebb kutatások alátámasztják, hogy a kannabisz csökkentheti a koncentrációs képességet, a benzodiazepinek alapján véve hátrányosan hatnak rá, az opiátok közül a heroin súlyos mértékben csökkenti a gépjárművezetési képességet, a metadon és a buprenorfin pedig kevésbé befolyásolja azt. A stimuláns kábítószeres, mint például a kokain, az amfetaminok és az ecstasy esetében az adatok arra utalnak, hogy a magasabb adagok alkalmazása komoly teljesítményromlással járnak.¹⁷

3.1.1 DRUID-program

A 2006 és 2010 között zajlott egy nagyszabású, az Európai Unió teljes területére kiterjedő projekt, amely a DRUID-program elnevezést kapta (Driving under the influence of drugs, alcohol and medicine = Kábítószer, alkohol és gyógyszer hatása alatt történő járművezetés). A DRUID célja, hogy szilárd alapot biztosítson az alkohol, kábítószer vagy gyógyszer hatása alatt történő gépjárművezetés összehangolt, az EU teljes területére kiterjedő szabályozásához.¹⁸

3.1.2 A kábítószer hatása alatt történő gépjárművezetés definíciója

Az adott ország jogszabályaitól függően arra a gépjárművezetőre vonatkozhat, akinek: kognitív vagy pszichomotoros képességei, reakcióképessége mérhető módon csökkent; vagy a vérében a kábítószer egy meghatározott értéknél nagyobb mennyiségben található, és ez a mennyiség várhatóan az említett hatásokat idézi elő; vagy ha vérében kábítószer jelenléte mutatható ki.¹⁹

3.1.3 Adatgyűjtés akadályai

1999 óta Európa területén több mint 30 vizsgálatot végeztek a gépjárművezetők körében előforduló kábítószer fogyasztással kapcsolatban. Ezek során azonban különböző módszereket alkalmaztak és a gépjárművezetők bizonyos csoportján végezték el, ennek következtében meglehetősen nehéz bármilyen következtetést levonni.²⁰

Ami még jelentősen megnehezítette a felmérést végző EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) munkatársainak tevékenységét, hogy az Európai Unió tagállamainak jelentős részében nem engedélyezettek azon tesztek, amelyek a kábítószeres

¹⁷	Célpontban	a	kábítószer
	https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/539/TDAD09002HUC_177814.pdf		
¹⁸	Célpontban	a	kábítószer
	https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/539/TDAD09002HUC_177814.pdf		
¹⁹	Célpontban	a	kábítószer
	https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/539/TDAD09002HUC_177814.pdf		
²⁰	Célpontban	a	kábítószer
	https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/539/TDAD09002HUC_177814.pdf		

fogyasztásának kimutatására szolgálnak. Néhány országban csak kábítószerre végeznek tesztek, ezáltal a pszichoaktív gyógyszerek előfordulását nem lehet megfelelő mértékben megállapítani. Ezenkívül egy pozitív eredményű alkoholteszt nagyban felülírhatja a kábítószer kimutatására szolgáló tesztet, ugyanis ennek oka az alkoholteszt eredményének lényegesen gyorsabban történő megismerése. Ez a helyzet állt fent Dániában, Írországon, Észtországban és Portugáliában is egyaránt. A 2000-es évek elején végzett, egyik legszélesebb vizsgálat a francia SAM-vizsgálat volt, amelynek következtében a nemzeti Közúti Törvénykönyvben módosítás történt, miszerint a jogalkotó kötelezi a rendőrséget a meghatározott körülmények fennállása esetén történő kábítószereszt alkalmazására a gépjárművezetővel szemben.²¹

3.1.4 Határok megállapítása

A legtöbb európai országban a kábítószer hatása alatti gépjárművezetés meghatározásakor két döntő szemlélet létezik. Tizenegy országban, valamint az Egyesült Királyság területén csak a gépjárművezetői képesség csökkenése esetén büntetnek, függetlenül attól, az az adott mértékű csökkenés kábítószer vagy gyógyszer fogyasztásából következett be. Másik tizenegy országban „zéró tolerancia” elv alapján lépnek fel a vétkes járművezetőkkel szemben, tehát mindenképpen büntetik a kábítószer fogyasztás utáni gépjárművezetést. A maradék hat országban azonban e két módszer ötvözésével egy lépcsőzetes módszert dolgoztak ki.²²

A „zéró tolerancia” elve alapján eljáró országok némelyikeben nem kerül sor különbségtételre a pszichoaktív gyógyszerek és a kábítószer között, ezzel szemben más országokban igen. Finnországban és Svédországban új törvény került elfogadásra, amelynek következményeként zéró toleranciát vezettek be a kábítószerre, miután megállapítást nyert az a tény, hogy a csökkent gépjárművezetői képesség bűncselekményét nehéz bizonyítani. Cipruson az ilyen eseteket kábítószer fogyasztás miatti azonnali vádemeléssel próbálják visszaszorítani. Belgiumban, valamint az Egyesült Királyságban egyenesen tiltják, hogy a kábítószer hatása alatti gépjárművezetés teszteredményét más bűncselekménnyel összefüggésben bizonyítékként használják fel.²³

A kábítószer fogyasztás különféle biológiai mintákból mutatható ki, ilyen például a vér, a vizelet, a nyál, az izzadság vagy akár a hajsza. A csökkent gépjárművezetői képesség jogi

²¹ Célpontban a https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/539/TDAD09002HUC_177814.pdf

²² Célpontban a https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/539/TDAD09002HUC_177814.pdf

²³ Célpontban a https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/539/TDAD09002HUC_177814.pdf

kábítószer

kábítószer

kábítószer

bizonyításához a vérminta a legideálisabb, azonban a kényelmi okokból kifolyólag a közúti szűréshez a szájból vett folyadékminta (nyál) a megfelelő.

3.1.5 A pszichoaktív gyógyszerek fogyasztásának törvényi szabályozása

Az egyes pszichoaktív gyógyszerkészítmények befolyásolhatják a gépjárművezetői képességet. A kutatások során fény derült arra a tényre, hogy a járművezetők ezeket a szereket gyógyászati okból, recept alapján fogyasztják vagy visszaélnek velük és időnként tiltólistás kábítószerekkel együtt fogyasztják.

Alapvetően a legtöbb európai ország büntetni rendeli a bizonyos szerek hatása által előidézett teljesítményromlást, attól függetlenül, hogy éppen kábítószerrel vagy gyógyászatban alkalmazandó készítményről van szó. Ausztria, Portugália és Franciaország területén a benzodiazepin tartalmú nyugtatók vezetés előtti fogyasztása nem minősül kábítószer okozta állapotban történő járművezetésnek, azonban egyes körülmények fennállása esetén a veszélyes gépjárművezetés tényállását kimerítheti. Csehországban, Észtországban, Szlovákiában és Szlovéniában minden esetben büntetendő az a személy, aki a vezetői képességeire hátrányosan ható szert fogyaszt, továbbá ezen országok jogszabályai nem tesznek különbséget narkotikum és gyógyhatású készítmény között. A korábbiakban említett kétlépcsős rendszer van hatályban Németország, Belgium, Lettország, Csehország, Luxemburg, Szlovákia és Finnország régióiban, tartományaiban. Ennek a szabályozásnak a lehangsúlyosabb jellemvonása, hogy kábító hatású szer fogyasztása esetén, amennyiben jelentős mértékű teljesítményromlást nem vált ki az érintett szervezetében, akkor pénzbüntetéssel sújtandó a korábban intézkedés alá vont személy, ellenben súlyosabb szankció alkalmazandó, ha jelentős mértékben csökken a teljesítőképeség. Lettországban alacsonyabb a büntetési tételkeret gyógyszer fogyasztás esetén. Finnország és Svédország jogszabályai lehetővé teszik, hogy a gyógyszerfogyasztás következtében felelősségre vonható gépjármű vezetője felmenthető az őt ért vádak alól abban az esetben, ha be tudja mutatni az ellenőrzést végrehajtó hatóság nevében eljáró személynek az orvos által kiállított receptet.²⁴

3.1.6 A bódultság megállapítása a közúti ellenőrzés során

A 2000-es évek elején már voltak olyan ajánlások, miszerint a tagállamok rendőrségeinek állománya részesüljön egy olyan képzésben, amely során a kábítószer okozta teljesítménycsökkenés tünetei könnyen felismerhetővé válnának. A képzés kiterjedne a pupillák méretének vizsgálatára, a viselkedésre, valamint a mozgáskoordinációra vonatkozó

²⁴

tesztek alkalmazására, a reakció csökkenésének, illetve a beszédmód változásának a megfigyelésére. 2007-ig mindössze három jelenlegi (Belgium, Portugália, Svédország) és egy volt tagállam (Egyesült Királyság) számolt be arról, hogy rendőrei részesültek a meghatározott képzésben. Az Unió további tagjai csupán eseti jellegű képzésről tudtak jelentést tenni.

Egy közúti közlekedési ellenőrzés során a szájból vett folyadék minta a legalkalmasabb a bódultság megállapítására. Az ausztráliai Victoria államban 2004 óta egymás után két nyáltesztet alkalmaznak egy ellenőrzés során, azért, hogy így csökkenteni tudják a téves eredmények számát. A vádemelés a második teszt laboratóriumi körülmények közötti kivizsgálását követően történik. Franciaországban alkalmazzák a nyáltesztet, azonban vádemelésre kizárólag a vérmintavizsgálatot követően kerül sor.²⁵

3.1.7 A DRUID-program eredménye

Az Európai Unióban a gépjárművet vezető személyek megközelítőleg 3,5 százalékanak a vérében szeszesital fogyasztásából származó alkohol található, 1,9 százalékanál kábítószer, 1,4 százalékanál pedig gyógyszerfogyasztás okozta bódult állapot mutatható ki. A vétkes gépjárművezetők 0,4 százalékanak szervezetében alkohol és kábítószer, valamint a maradék 0,4 százalékanál új pszichoaktív szer fogyasztása mutatható ki.²⁶

3.2 A bódult állapotú gépjárművezetés előfordulása Magyarországon

A járművezetés ittas, valamint bódult állapotban bűncselekménynek minősül, hisz a gépjárművezető magatartásával megvalósítja a Btk.-ban meghatározott tényállásokat, ennek ellenére a társadalom nem tekinti bűnelkövetőnek a deliktumok véghez vitelét elkövető alanyokat. Annak ellenére, hogy e két cselekmény a társadalomra meglehetősen veszélyes.

3.2.1 Ittas állapotban okozott balesetek számának alakulása

Magyarországon a Központi Statisztikai Hivatal feljegyzései szerint évente átlagosan tizenötezer személyi sérüléssel járó közúti közlekedési baleset történik.²⁷ Fontos megemlíteni, hogy a balesetek kialakulásának egyik legfőbb oka, a sebességtúllépés mellett az ittas illetve bódult állapotú járművezetés. Habár az elmúlt tíz évben számottevően csökkent az ittas állapotban okozott személyi sérüléssel járó balesetek száma, még így is sok ilyen esemény következik be hazánk közútjain. Az elmúlt öt évet áttekintve is ez az állítás nyer megerősítést, hiszen 2017-ben az alkoholos befolyásoltság által okozott balesetek száma elérte az 1402 esetet,

²⁵

Célpontban

a

kábítószer

https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/539/TDAD09002HUC_177814.pdf

²⁶ Ritter Ildikó: Szenvedélyes közlekedés <http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-2-2598>

²⁷ A közúti közlekedési balesetek száma

https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_feb002.html

2018-ban volt egy minimális emelkedés volt tapasztalható, hiszen ebben az esztendőben 1442 ilyen eseményt regisztráltak, de ezt követően csökkenő tendenciát mutat a görbe. 2019-ben 1396, 2020-ban 1361 végezetül 2021-ben 1224 eset került feljegyzésre. Az elmúlt húsz év baleseti statisztikáit elemezve figyelmesek lehetünk arra, hogy 2021-ben történt a legkevesebb szerencsétlenség, míg a csúcserőket 2004-ben érte el, amely szám szerint 2909 regisztrált esetet jelent.²⁸

3.2.2 A bódult állapot meghatározásának az akadályai

A kábító hatású szer vagy gyógyászatban alkalmazott, hasonló hatást kiváltó készítmény által kiváltott hatás megállapításánál meglehetősen megnehezíti a dolgunkat a látencia. Amikor bódult állapotú járművezetésről beszélünk fontos kiemelni, hogy a bódultság nehezebben bizonyítható, mint az ittaság. Ennek egyik legfőbb oka, hogy az intézkedő rendőr számára nem áll rendelkezésre olyan eszköz, amivel a helyszínen megfelelően meg tudná állapítani a bódult állapot fennállását, illetőleg mértékét. Az ittas állapot megállapításához az intézkedés helyszínén is könnyedén alkalmazható kézi légalkoholmérő készülék nyújt segítséget, amely alkalmazását követően nyugtázható, hogy az intézkedés alá vont személy fogyasztott-e alkoholt vagy sem. Amennyiben a készülék pozitív értéket mutat, abban az esetben az első fújást követő harminc percen belül kötelező a második fújást lebonyolítani a hivatalos, asztali légalkoholmérő készülék használatával. Ezzel szemben a bódult állapot csupán a rendőr saját megállapítása alapján, a bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről szóló 32/2014. (VIII.29.) ORFK utasításban meghatározott protokoll szerint tudja feltételezhetően megállapítani a bódultság jelenlétét. Az imént említett ORFK utasítás a későbbiekben kerül részletezésre.

Egyéb okként említhető, hogy mivel az alkohol és a kábítószeres merőben más tüneteket produkálnak és egy személyről az ittaság alapján véve könnyebben megállapítható, legyen szó akár az illető mozgáskoordinációjának megváltozásáról, vagy csak szimplán az alkohol okozta kellemetlen szájszagról. Ami még szintén különbségként említhető meg, hogy amíg az egyes alkohol típusok által előidézett tünetek általánosságban hasonlóak, addig az egyes kábítószeres fogyasztását követően másként reagál az emberi szervezet, például a

²⁸ Ittasan okozott személysérüléses közúti közlekedési balesetek
https://www.ksh.hu/stadat_files/ege/hu/ege0066.html

depresszánsok a központi idegrendszert nyugtatják, csökkentik, ezzel szemben a stimulánsok gyorsítják azt.²⁹

4 Rendőri fellépés, illetve eljárásrend a bódult járművezetőkkel szemben

A korábban már említett, a bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről szóló 32/2014. (VIII.29.) ORFK utasítás tartalmi elemeinek bemutatására kerül sor a következőkben.

Fontos megemlíteni, hogy az utasítás hatálya kiterjed az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervre. Ebbe beletartozik tehát a központi szerv, amely nem más, mint az Országos Rendőr-főkapitányság; a 19 megyei, valamint a fővárosi rendőr-főkapitányság, a rendőrkapitányságok, illetve a határrendészeti kirendeltségek állományában szolgálatot teljesítő rendőr. Alapvetően az ember, ha bármiféle közúti ellenőrzésre gondol, egyből a közlekedésrendészeti szolgálati ágon belül tevékenykedő kollegákra asszociál. Azonban egy ittasság vagy akár a szóban forgó bódultság megállapítása nem csak a „fehér inges” rendőrök feladata, hanem például a közrendvédelmi vagy a határrendészeti szolgálati ágon belül szolgálatot ellátó, a haza szolgálatára felesküdt rendőröké is.³⁰

4.1 Az utasításban meghatározott fogalmak

Annak ellenére, hogy korábban már meghatároztam mind a kábítószer, mind pedig az új pszichoaktív anyag fogalmát, meg kell említenem, hogy a már nevezett ORFK utasítás miképpen definiálja ezeket.

A bódító hatású szer olyan anyag vagy vegyületcsoport, amely nem a szeszessital fogyasztásából származik, a központi idegrendszer működésének befolyásolása révén alkalmas a tudatállapot, a viselkedés vagy az érzékelés módosítására, megváltoztatására.³¹

²⁹ Ritter Ildikó: Szenvedélyes közlekedés
<http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-2-2598>

³⁰ 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet
a rendőrség szolgálati szabályzatáról
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100030.bm>

³¹ 32/2014. (VIII. 29.) ORFK utasítás a bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről
<https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=A14U0032.ORF&targetdate=&printTitle=32/2014.+%28VIII.+29.%29+ORFK+utas%C3%ADt%C3%A1s&getdoc=1>

A kábítószer a Btk.-ban meghatározott rendelkezésekre vonatkozóan szerint definiálja, illetőleg bódult állapot alatt a bódító hatású szer által előidézett állapotot érti.

4.2 A biológiai mintavétel lefolytatását szükségessé tevő körülmények

Az intézkedés alá vont személy kábítószer-fogyasztását a helyszínen három, az intézkedést lefolytató rendőr által megállapítható eset erősíti. Az első, ha az intézkedés alá vont gépjárművezetőn a kábítószer által előidézett bódult állapotra jellemző testi, illetve pszichikai tüneteket látszanak. Második, ha a már említett járművezetőn az egyes kábítószer-típusok fogyasztása okozta elvonási tüneteket észlelhetők. Harmadik, ha az illető a kimutatható időn belüli kábítószer-fogyasztásról nyilatkozik. Továbbá a kábítószer-fogyasztás gyanúját erősíti, ha az intézkedés alá vont állampolgárnál vagy közvetlen környezetében kábítószer gyanús anyag vagy a kábítószerek élvezetéhez használatos eszköz, valamint tárgy fedezhető fel. Emellett a fogyasztás gyanúja fennáll, ha olyan helyszínen vonták alá intézkedésnek a feltételezett bódult elkövetőt, ahol gyakori eset a kábító hatású anyag fogyasztása (pl.: szórakozóhely), emellett ha a szóban forgó személy kábítószer-fogyasztás miatt érintett társadalmi csoportba sorolható vagy rajta egyéb testi jelek alapján feltételezhető, ilyen ismertetőjel lehet a tűszúrások okozta nyomok, hegek.

A bódult állapot gyanújának fennállása esetén az intézkedő rendőr először az ittasság helyszíni ellenőrzését hajtja végre. Az ittasság ellenőrzés következtében a bódult állapot gyanúját erősíti, ha az ittasság ellenőrzés eredménye negatív, azonban olyan testi és pszichikai tünetek állnak fenn, amelyekből a bódult állapotra lehet következtetni, valamint ha az ittas állapot megállapítására szolgáló ellenőrzés eredménye pozitív, ámde az észlelhető testi és pszichikai tünetek a szeszital fogyasztásából származó alkohol szervezetben való jelenlétére nem jellemzőek vagy a mért alkohol-koncentrációval nincsenek arányban.

Bizonyos testi és pszichikai állapotok is, ilyen például a fáradtság, illetve a betegség, okozhatnak a bódultsághoz hasonló tüneteket, ezért az intézkedés alá vont személyt köteles a rendőr nyilatkoztatni, hogy a vezetést megelőző 24 órában fogyasztott-e bódító hatású anyagot.

4.3 Az intézkedéshez kapcsolódó tárgyi eszközökre vonatkozó rendelkezések

Amennyiben a kábítószer-fogyasztás gyanúja fennáll, az intézkedés alá vont személy ruházatát, csomagját és a járművet, amivel közlekedett, minden esetben kötelező jelleggel át kell vizsgálni.

Tárgyi bizonyítási eszköz lehet a kábítószer gyanúját keltő anyag, a kábítószer élvezetéhez használatos eszközök, tárgyak. E tárgyak felkutatását követően a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényben meghatározott eljárási szabályoknak megfelelően kell eljárni.

4.4 A biológiai mintavétel kivitelezése

Abban az esetben, ha a kábítószer-fogyasztás gyanúja fennáll és az intézkedés alá vont személyen bódultságra utaló tünetek, észrevehetőek, akkor vér- és vizeletminta vételére kell a szükséges intézkedéseket megtenni. Az intézkedés eszközéül szolgál a „A kábítószeres befolyásoltság (élő személynél) megállapítására alkalmas vér- és vizeletvételi – II. számú – egységdoboz.” (továbbiakban: II. számú egységdoboz)³²

Ezzel szemben, hogyha a járművezetőn a kábítószer okozta elvonási tünetek észlelhetők, továbbá ha arról nyilatkozik, hogy kimutatható időn belül kábítószerrel fogyasztott, abban az esetben „A kábítószer-fogyasztás (élő személynél) megállapítására alkalmas vizeletvételi – I.számú – egységdoboz” (továbbiakban: I.számú egységdoboz) alkalmazandó.³³

Ha az intézkedést lefolytató járőr rendelkezik a helyszíni nyálminta szűrésére megfelelő rendszeresített eszközzel, akkor ő a következő feltételek fennállása esetén kötelezheti a gyanúsítottat a nyálminta adására. Az ilyen feltétel, hogy az ittaság ellenőrzésére szolgáló teszt eredménye negatív, de bódult állapotra lehet következtetni a tünetek alapján, valamint az imént említett ittaság ellenőrzés pozitív eredménnyel zárul, de az érintett nem az alkohol fogyasztásra jellemző fizikai, illetve pszichikai tüneteket produkálja vagy a mért alkohol-koncentrációval nem állnak összhangban a fennálló tünetek, továbbá a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy a vezetést megelőző 24 órán belüli bódító hatású anyag fogyasztásáról nyilatkozik. E körülmények megjelenése esetén gondoskodni kell továbbá a vér- és vizeletvételtől, amit a II. számú egységdobozban kell elhelyezni. A biológiai mintavételt az észlelést követően mihamarabb kell elvégezni. Az I. és II. számú egységdoboz szigorúan csak a kábítószer-fogyasztás és bódult állapot gyanúja esetén alkalmazható.³⁴

A vizeletminta adás előtt kerülni kell a nagy mennyiségű folyadék fogyasztását a mintát adó személynek. A vizeletminta adásának egyik fontos kritériuma, hogy a mintaadást a mintát adó

³² 32/2014. (VIII. 29.) ORFK utasítás a bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről

<https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=A14U0032.ORF&targetdate=&printTitle=32/2014.+%28VIII.+29.%29+ORFK+utas%C3%ADt%C3%A1s&getdoc=1>

³³ 32/2014. (VIII. 29.) ORFK utasítás a bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről

<https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=A14U0032.ORF&targetdate=&printTitle=32/2014.+%28VIII.+29.%29+ORFK+utas%C3%ADt%C3%A1s&getdoc=1>

³⁴ 32/2014. (VIII. 29.) ORFK utasítás a bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről

<https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=A14U0032.ORF&targetdate=&printTitle=32/2014.+%28VIII.+29.%29+ORFK+utas%C3%ADt%C3%A1s&getdoc=1>

személlyel azonos nemű rendőrnek, az emberi méltóságot nem sértő módon figyelemmel kell kísérnie. Ennek fő oka a mintahamisítás megakadályozása.

4.5 A mintavétel megghiúsulása esetén szükséges intézkedések

Ha a bódultság, valamint a kábítószer-fogyasztás miatt szükséges vér- és vizeletvétel megghiúsult, azonban az intézkedés alá vont személy orvosi ellátására került sor és vérvétel is történt ez alatt az idő alatt, akkor gondoskodni kell a minta lefoglalásáról az orvosi célú felhasználást követően.

4.6 A bódult állapotban okozott balesetek számának alakulása

Az effajta cselekmények esetszámában az elmúlt tizenöt évben számottevő növekedés volt fellelhető. 2006 és 2013 között évente 130 és 164 esetben volt fellelhető bódult állapotban gépjárművet vezető személy. 2014-től kezdve erőteljesen növekvő tendenciát mutat a statisztika. 2014-ben 216 esetet regisztráltak, azonban 2017-ben már 392 esetet rögzítettek. Fontos kiemelni, hogy a 2017-ben elért adat több mint a kétszerese a 2006 és 2013 közötti időszakban regisztrált összes esetnek. Ezekből a szerencsétlenségekből bekövetkezett halálos kimenetelű balesetek száma éves szinten 1-2 esetre vezethető vissza, ámde 2018-ban elérte az elmúlt tizenöt évben mért legmagasabb, már 2008-ban is regisztrált adatot, amely szám szerint 5.³⁵

4.7 Hazánkban végzett összehasonlító kísérlet eredményei

Az országos Kriminológiai Intézet 2018-ban végzett egy Magyarország teljes területére kiterjedő kutatást. Ezen kutatás eredményei között a legszembetűnőbb változást egyértelműen a vényköteles gyógyszerek körében volt tapasztalható. A 2000-es évek elején végzett vizsgálat során a bódult állapotú járművezetők csupán 5,7 százalékát tették ki azon gépjárművezetők, akik a vezetés megkezdése előtt nyugtató, valamint altató hatású gyógyszert fogyasztottak, azonban a szóban forgó 2018-as eredmények publikálása során már ez a szám meghaladta a 27 százalékot. Ezek alapján könnyedén megfigyelhető tehát, hogy a változás mértéke közel hatszorosa korábban végzett vizsgálatához képest.³⁶

Az elkövetést megelőző szerfogyasztás tekintetében fontos különbséget tenni a két bódultságot előidéző anyag között. Egyik kategória a kábítószernek vagy új pszichoaktív anyagnak minősülő szer, míg a másik a gyógyszerként forgalomba hozott készítmény volt. Valamint

³⁵ Ritter Ildikó: Szenvedélyes közlekedés
<http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-2-2598>

³⁶ Ritter Ildikó: Szenvedélyes közlekedés
<http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-bottom-11-2598>

fontos megemlíteni a külön szertípusként számon tartott alkoholt. A balesetben résztvevők mintavétele során kiderült az is, hogy a gyógyszer hatása alatt történő járművezetés magasabb kockázati tényezőként értékelhető, mint a kábítószer okozta bódult állapot. Míg az utóbb említett kábító hatású anyag által előidézett állapotra egy rendőri intézkedés során derül fény, addig a vezetési képességre hátrányosan fogyasztó egyének egy-egy közúti közlekedési baleset során buknak le. Ennek legfőbb oka, hogy a csekély mértékű gyógyszer fogyasztásra sokszor semmi egyéb fizikai, illetőleg pszichikai tünet nem utal, azonban kábítószer által okozott bódult állapot könnyedén felismerhető az intézkedő rendőr számára. Erről korábban a bódító hatású szertől befolyásolt gépjárművezetőkkel szembeni eljárásrendet tartalmazó ORFK utasításban már részletesen beszámoltam. A közúti baleset bekövetkezése miatt indokolt mintavétel során többek között a következő gyógyszerek voltak jelen a balesetben résztvevő járművezetők szervezetében: Rivotril, Xanax, Stilnox, Zandex, Frontin, Zoldepim, Lidokain. A felsorolt gyógyszertípusok közül a Rivotril és a Xanax előfordulása jelentősen meghaladja a többi készítmény megjelenésének számát.³⁷

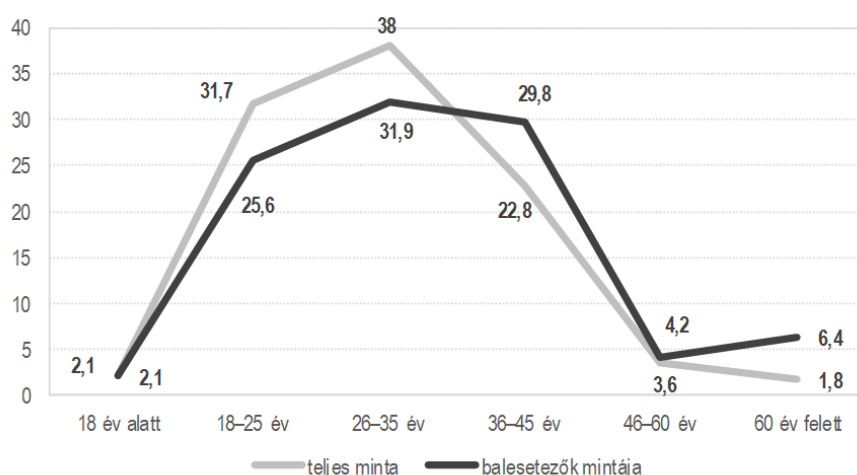
Kissé aggodalomra adhat okot a gyógyszer hatása alatt történő járművezetés, valamint az ennek következtében kialakult közúti balesetek száma. A növekvő esetszámok is arra a következtetésre utalnak, hogy lényegesen nagyobb figyelmet kellene fordítania az ellenőrzést végző rendőri szervnek, ennek a jelenségnek a feltárására.

A kutatás során kirajzolódik a mintavételben résztvevők életkora is. A minták az ellenőrzés során fellelt bódult állapotú személyek mintavétele, valamint a balesetet okozó személyek vér-, illetve vizeletmintájának összehasonlítása alapján történt. A teljes mintát figyelembe véve a 18 és 35 év közötti korosztály teszi ki az esetek 70 százalékát. A legfiatalabb elkövető 15, illetve a legidősebb bűnelkövető 74 éves volt az elkövetés idején. Az elkövetők átlagéletkora 30 év volt.³⁸

³⁷ Ritter Ildikó: Szenvedélyes közlekedés
<http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-bottom-11-2598>

³⁸ Ritter Ildikó: Szenvedélyes közlekedés
<http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-bottom-11-2598>

A teljes mintán és a balesetesezők almintáján mért életkor szerinti eloszlás (%)

39

Az 1. számú ábra alapján megfigyelhető, hogy a balesettel érintett személyek esetében a mintavételt vezető életkori csoport, a 18 és 35 év közötti korosztály a baleset okozójaként 57,5 százalékban volt felelősségre vonható, míg 35 év feletti korosztály a teljes mintavétel 28.2 százalékában volt jelen, azonban a baleseti almintában 40,4 százalékban részesült későbbi jogkövetkezményben. A balesetben érintett személyek almintájában az átlagéletkor 34 év volt.⁴⁰

5 Anonim jogegységi határozatok ismertetése

Dolgozatom következő alappilléreként a témakörben releváns anonim jogegységi határozatok ismertetése, illetve feldolgozása következik. Az imént említett határozatokat az Országos Bírósági Hivatal Ügyfél Irathozzáférési Rendszere által érhető el. E végzések teljesen anonim jellegűek, sem a sértett, sem a vádlott, továbbá a büntetőeljárásban résztvevő egyéb személyek adatait nem kerülnek nyilvánosságra.

Munkám során a Btk. 237. §-ban meghatározott bódult állapotú járművezetésre leszűrve, a gyógyszer szóval kiegészítve a keresést huszonhárom határozatot sikerült elérnem. Ez a szám egyaránt tartalmazza az első, másod, valamint a harmadfokú bíróság ítélete alapján megszületett ítéleteket. Azonban az ügyfeldolgozásra tekintettel ebből a huszonhárom határozatból csupán tizenegy határozat releváns, amiből öt határozat az elsőfokon, négy a

³⁹ A mintavétel által megállapított életkori eloszlás (1.ábra)
<http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-bottom-11-2598>

⁴⁰ Ritter Ildikó: Szenvedélyes közlekedés
<http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-bottom-11-2598>

másodfokon, kettő pedig a harmadfokon született ítéleteket tartalmazza. A már említett számokból könnyen kiderül tehát, hogy összesen öt büntetőeljárásról készítek feljegyzést.

A feldolgozást öt szempont figyelembe vételével készítettem el. A főbb szempontok a következők; az elítélt szociáldemográfiai jellemzői, ami a bűncselekményt elkövető személy személyi, valamint anyagi hátterére vonatkozik; az elítélt előélete, hogy az illető volt-e a vádemelést megelőzően büntetve Magyarország területén; a tényállás dokumentálása, az elkövetett bűncselekmény körülményeinek leírása; az eljárás során történt bizonyítás meghatározása, mind az ügyészi, mind pedig a bírói tevékenységet megvizsgálva; végül az eljárást lezáró, első, második, illetve harmadfokú szankciók rögzítése.

5.1 A nagylaki határátlépő

A következőkben a Romániából Magyarország területére belépő, román állampolgárságú férfiről teszek említést.

A szóban forgó személy román anyanyelvű, legmagasabb iskolai végzettsége középiskola. Gépkocsivezető szakképesítéssel rendelkezik. A vádemelés előtt magánvállalkozóként, pontosabban gépkocsivezetőként dolgozott, amelyből kifolyólag nettó 7-800 Eurós havi jövedelemmel rendelkezett. Az elkövető nős, felesége nem rendelkezik jövedelemmel. Háztartásában egy kiskorú gyermek ellátásáról gondoskodik. Az illető semmiféle vagyonnal (pl.: ingatlan) nem rendelkezik.

A vádlott korábban Magyarország területén büntetve nem volt.

A fent említett személy 2016. június 6-án kora este jelentkezett határátlépésre a Nagylaki Közúti Határátkelőhelyen. A határrendészeti ellenőrzést lefolytató rendőrök ellenőrizték személyazonosságát, valamint a gépjárművének forgalmi engedélyét. Az intézkedés során szűrőpróbaszerű ellenőrzést hajtottak végre kábítószer kereső szolgálati kutya alkalmazásával a Nagylaki Határátkelőhelyen szolgálatot teljesítő rendőrök. A szolgálati kutya jelzést adott a jármű hátsó ülésén elhelyezett válltáskára, valamint a csomagtérben fellelt laptop hordtáskára. A válltáskából elkerülő zöld színű növényi származékot, valamint a hordtáskából előkerült fehér, kristályos anyagot Narcotest 8 számú reagenssel vizsgálat alá vonta az eljáró határrendész, amely a megvizsgálást követően pozitív értéket mutatott. Az említett anyagok mellett üres simítózárás műanyag tasakok, valamint egy digitális mérleg is feltalálásra került. A kábítószer gyanús anyagok fellelése következtében, a korábban már részletezett ORFK utasítás alapján a vádlottat előállították mintavételre, ahol a vér-, és vizeletminta alapján az intézkedés alá vont személy vérében a kimutatási határértéket meghaladó 0,20 ng/ml, míg

vizeletében a határértéket szintén meghaladó 0,24 ng/ml AB-CHMINACA volt. Ezen túlmenően vérében 8,51 ng/ml, vizeletében 172 ng/ml THC-COOH került felfedezésre.

Ezekből az információkból megállapítható, hogy a vádlott megszegte KRESZ 4. § c) pontjában foglalt rendelkezéseket, tehát a járművezetésekor szervezetében a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt állt.

A vádlott a vallomásában elmondta, hogy Magyarországra érkezését megelőzően 3-4 nappal egy hétre elegendő, 10 grammnyi kábítószeret vásárolt, melyhez „grátiszként” további anyagot is kapott a dílertől. A vásárolt anyagot az indulást megelőző éjszaka, tehát július 5-én 23 óra környékén fogyasztotta. Az általa fogyasztott anyagról tudta, hogy a vezetési képességre hátrányosan hat, mert lassítja a külső tényezőkre adott reakció idejét, éppen ezért nem használta a szer vezetés közben. A határra történő érkezéskor nem érezte a szóban forgó anyag hatását, mivel a fogyasztása óta több mint 12 óra eltelt.

A bűncselekmény elkövetésére vonatkozó büntetőjogi felelősségét elfogadta, azonban hozzátette, hogyha ismerte volna a kábítószer birtoklásra vonatkozó magyarországi rendelkezéseket, nem hozta volna magával az elkövetés tárgyaként említhető kábítószer.

Az elsőfokú bíróság a körülményeket, a bűncselekmény társadalomra veszélyességét vizsgálva megállapította a vádlott bűnösségét különösen jelentős mennyiségű kábítószer birtoklása büntetében (Btk. 178. § (1) bekezdés 5. fordulat, (2) bekezdés c) pont) büntetében, csekély mennyiségű új pszichoaktív anyaggal visszaélés vétségében (Btk. 184./B. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (5) bekezdés a) pont), valamint bódult állapotban elkövetett járművezetés vétségében (Btk. 237. § (1) bekezdés). A bíróság ezért a vádlottat halmazati büntetésül 8 év szabadságvesztésre, 7 év Magyarország területéről történő kiutasításra, 4 év közügyektől eltiltásra és 1 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítéli.⁴¹

A vádlott védője a közúti járművezetés mellőzése érdekében fellebbezett. Az írásbeli fellebbezésében megírta, hogy nem lehetett minden kétséget kizáróan megállapítani a bódult állapotú járművezetést, mivel az említett kábítószer, valamint új pszichoaktív anyag hatása legfeljebb 2-3 óra, azonban a vádlott ezt a vezetés előtt több mint 20 órával fogyasztotta.

Mivel az orvos szakértői vélemény bebizonyította, hogy a vádlottól vett vérminta a járművezetést követően 6 órával keletkezett és a vérében ekkor is kimutatható volt a kábító hatású anyag jelenléte, így a bírói a járművezetéstől eltiltás mellőzésére irányuló fellebbezést a bíró elutasította.

⁴¹ Szegedi Törvényszék, ügyszám:7.B.1130/2017/28., Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu), letöltés ideje: 2022. augusztus 30.

A másodfokú bíróság ítélete szerint a vádlott terhére rótt kábítószer birtoklás büntettét a Btk. 178. § (1) bekezdés 5. fordulat (Aki kábítószert az ország területére behoz...), (2) bekezdés b) pontja szerint minősíti, tehát az eddigi különösen jelentős mennyiségű kábítószer birtoklás helyett, a jelentős mennyiségű kábítószer birtoklás büntettére változtatja át a minősítést. A kiszabott szabadságvesztés tartamát 5 évre enyhíti, a közügyektől eltiltás kiszabását mellőzi a másodfokú bíróság. Az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.⁴²

A jogesetet elemezve megállapítást nyert az a tény, hogy három bűncselekményt is elkövetett az elítélt. E három cselekményével egy halmazatot, még hozzá különmemű (heterogén) anyagi halmazatot valósította meg. Különmemű (heterogén) anyagi halmazat jön létre, ha az elkövető több cselekménye valósít meg több bűncselekményt és e bűncselekmények halmazatban értékelhetők.⁴³ Az említett három bűncselekmény mindegyikénél óriási szerepe van a bódultságot előidéző anyag megjelenésének. A kábítószer birtoklás, valamint az új pszichoaktív anyaggal visszaélés esetében a bódító hatású anyag - amely az előbbinél a kábítószer, utóbbinál pedig az új pszichoaktív anyag – az elkövetési tárgy. A bódult állapotú járművezetés esetében az elkövetés módja a vezetési képességre hátrányosan ható szerfogyasztás okozta bódult állapot. Habár a jogalkotó nem határozza meg a vezetési képességre hátrányosan ható szer definícióját, ennek ellenére szükségszerű minden olyan anyagot, vegyületet annak nevezni, amely negatívan befolyásolja a vezetés során szükséges kompetenciákat. A fenti eset szerint, mivel az elkövető által fogyasztott anyag tehát a törvényben meghatározott bódultságot előidéző anyag kábítószernek, valamint új pszichoaktív anyagnak minősül, így e szerek által előidézett, csökkent vezetési képességgel rendelkezett a vezetéskor. Bódult állapotú járművezetés esetében a bűncselekmény elkövetési magatartása maga a járművezetés, amely alatt a jármű műszaki berendezéseinek a működtetését értjük. A bódult járművezetés vétsége meghatározásának a feltétele, hogy az elkövető a járművet irányítsa. Ez alapján kijelenthető, hogy a jármű motorjának a vezetési szándékkal történő beindítása esetén a vétség kísérlete megállapítható. Kísérletnek minősül továbbá, ha a bűncselekmény elkövetője bódult állapota miatt képtelen a jármű motorját üzembe helyezni, bár e cselekmény folyamatában a jármű eredeti helyzetéhez képest elmozdul. Ahogy a jogeset tükrözi, az elkövető nem csak kísérletet tett személygépkocsija beindítására, hanem közlekedett vele, így a kísérleten túlmenően hajtotta végre a befejezett bűncselekményt. Fontos megemlíteni, hogy amíg a KRESZ különbséget különféle gépjármű között, addig a Btk. gépi meghajtású járműnek definiál minden

⁴² Szegedi Ítéltőábrla, ügyszám: Bf.III.177/2018/31., Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu), letöltés ideje: 2022. augusztus 30.

⁴³ Blaskó Béla-Magyar büntetőjog Általános rész, Tankönyv, Nyolcadik, átdolgozott és bővített kiadás

olyan járművet, melyet valamilyen gép hajt. Például a KRESZ a mezőgazdasági vontató, a lassú járművet, a segédmotoros kerékpárt nem gépjárműként említ, a Btk. szemlélete alapján azonban ezek is gépi meghajtású járművek. A bódult állapotú járművezetés, akárcsak az ittas állapotban elkövetett deliktum esetén a cselekmény elkövetési helye a közút vagy a közforgalom elől el nem zárt magánút. Sokak számára az utóbbi kifejezés megtéveszthető lehet, mivel ez is lényegében közút. Közforgalom elől el nem zárt magánút például egy bevásárlóközpont parkolója. A szóban forgó bűncselekménynél ez a „kritérium” is stimmel, ami alapján megállapítható, hogy a bódult állapotú járművezetés alapesetét valósította meg a határon átlépést megkísérlő személy.⁴⁴

5.2 A nyíregyházi ámokfutó

A következő bűnelkövetőre nem véletlen ragasztottam az „ámokfutó” jelzőt, mivel olyan cselekménysorozatot tudhat maga mögött, amely során anyagi kárral, könnyű, valamint súlyos sérüléssel járó közúti balesetet okozott, a számára a rendőr által adott jelzésnek nem tett eleget, sőt még egy szolgálati jelleggel ellátott gépkocsit is tönkretett. A jobb átláthatóság érdekében a cselekménysort részekre bontottam.

Az elkövetőről elmondható, hogy szenzitív személyiség. Érzelmileg labilis, szorongásra hajlamos, alacsony problémamegoldó készséggel rendelkezik. Agresszivitásra hajlamos, amit korábban már ön maga ellen fordított mind gondolatban, mind pedig öngyilkossági kísérlet formájában.

Előéletét tekintve büntetlen.

1. A vádlott személygépkocsijával lakott területen belül, a menetirány szerinti jobb oldalon, a belső, egyenesen haladó forgalmi sávban haladt. Folyamatos haladása során utolérte a Sértett 1. –et, aki motorkerékpárjával szintén ugyanennek a sávnak a jobb szélétől balra, körülbelül 70-80 cm-re haladt, 50-60 km/h-s sebességgel. A vádlott először fékezett, majd egy erőteljes gyorsítással az előtte haladó motorkerékpárosnak ütközött, aki leesett a motorról és nyolc napon belül gyógyuló zúzódásos sérüléseket szenvedett. A vádlott segítségnyújtás nélkül tovább haladt, majd a következő település belterületére érve megfordult és visszaindult a baleset irányába.
2. A balesetet szemtanúi ekkorra már értesítették a rendőrséget, akik a vádlott keresésére indultak. A megkülönböztető jelzést használva a járőrpár leállt a szolgálati gépkocsival az úttest szélére, majd a vádlott érkezését észelve megállj jelzést adtak, amit figyelmen

⁴⁴ Blaskó, Madai, Pallagi, Polt, Schubauer-Büntetőjog Különös rész I.

kívül hagyott a vétkes jármű vezetője. Az útját folytatva áttért a menetirány szerint baloldalra, ahol vele szemben közlekedett tehergépkocsijával Sértett 2., aki észlelte a vádlott szabályszegését, s hirtelen járművét jobbra kormányozta, fékezett, majd az útpadkáról lehaladva az útárokban állt meg. A baleset során személyi sérülés nem keletkezett. Erre az időre megérkezett a vádlottat követő és megállításra kényszerítést célkitűző, közterületi járőrszolgálatot ellátó járőrpár is, azonban a vádlott megérkezésük előtt ismételen elhagyta a helyszínt.

3. A vádlott menekülése során egy járműsor előzésébe kezdett mintegy 110-130 km/h-s sebességgel, mikor fékezés nélkül nekiütközött a baloldali forgalmi sávban várakozó, megkülönböző fényjelzést használó szolgálati jelleggel ellátott személygépkocsinak, amelyben anyagi kár keletkezett. Az ütközés következtében a vádlott személygépkocsija felett elvesztette az irányítást, majd 46 métert sodródva, 95-100 km/h-s sebességgel nekiütközött Sértett 3. által vezetett személygépkocsinak, aki a baleset következtében 8 napon túl, 6-8 hét alatt gyógyuló szegycsonttörést, mellkas zúzódást szenvedett.

A későbbi mintavétel eredménye megállapította, hogy a vádlott úgy vett részt a közúti közlekedésben, hogy vérében 189 ng/ml bomlatlan alprazolam volt jelen, amely a benzodiazepin típusú gyógyszer hatóanyaga. Magyarországon forgalomban kapható Xanax, Frontin, Helex és Alprazolam Orion gyógyszerek egyik legfőbb hatóanyaga. A szóban forgó hatóanyag a vádlott vezetési képességeit hátrányosan befolyásolta. A vérmintából kimutatott mennyiség, az 50-100 ng/ml közötti terápiás mennyiséget jelentősen meghaladta, ami már toxikusnak nevezhető. A gyógyszert a vádlott röviddel a cselekmény megkezdése előtt fogyasztotta.

A vádlott az eljárás során úgy nyilatkozni a történetekről, hogy nem emlékszik rájuk, így azzal kapcsolatban sem tud semmit mondani, hogy bűnösnek érzi-e magát. A büntetőeljárás ideje alatt négy orvosszakértői vélemény is született, amely során megállapítást nyert fenti a tény, hogy a vádlott vérében talált 189 ng/ml alprazolam a terápiás mennyiséget jelentősen meghaladta. A további vizsgálatok eredménye kimutatta, hogy a vádlott szenzitív, túlérzékeny személyiségű. A személyiség jegyei közé tartozik, hogy az öngyilkosságot, mint agressziót lélektanilag maga ellen fordítja, nem pedig mások ellen. Amikor a vádlott a toxikus mennyiségű gyógyszert bevette, akkor a gyógyszer a kontroll-funkcióit elfedte, kikapcsolta, előtörték belőle az indulatok, gátlástalannak érezte magát, aminek köszönhetően olyan viselkedést tanúsított, amely rá nem jellemző. Az egyik orvosszakértő rögzítette azt a tényállást, hogy amennyiben valaki a terápiás mennyiséget nem meghaladó

gyógyszert fogyaszt, akkor a már említett gyógyszer nem befolyásolja a vezetési képességét, ellenben a vádlott által fogyasztott terápiás mennyiség meglehetősen befolyásolta az ő képességeit.

A bíróság az orvosszakértői vélemények kiértékelése, a helyszíni szemle jegyzőkönyvének megtekintése, valamint az ügyész és a vádlott védőjének érveit meghallgatása után meghozta az elsőfokú bíróság ítéletét. A vádlottat a bíróság bűnösnek találta bódult állapotban elkövetett járművezetés büntetében (Btk. 237. §. (1) és (2) bekezdés), illetve kisebb kárt okozó rongálás vétségében (Btk. 371. §. (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont). A bíróság halmazati büntetésül 1 év börtönbüntetésre és 1 év 6 hónap közúti járművezetéstől eltiltás büntetésre ítéli.⁴⁵

A vádlott javára figyelembe vette a bíró a büntetlen előéletét, azonban súlyosító körülményként értékelte a hasonló bűncselekmények országos, valamint helyi szintű elterjedését.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést a súlyosítás érdekében. Az indoklásban az ítélet megváltoztatását, a vádlott bűnösségének 2 rendbeli közúti veszélyeztetés büntetében történő kimondását, hosszabb tartamú börtönbüntetést és közúti járművezetéstől eltiltás kiszabását, valamint közügyektől eltiltást, mint mellékbüntetés alkalmazását indítványozta.

A bíróság a másodfokú eljárás során megállapította, hogy az első fokon eljáró bíróság a büntetés kiszabásánál kiemelkedő bűnösségi körülményeket hiányosan tárt fel, továbbá súlyosító körülményként értékelte a törvényszék a közlekedési szabályok többszörös, szándékos megszegését. A hasonló esetek elszaporodottságára tekintettel megszületett a másodfokú bíróság ítélete. A vádlott cselekményét a Btk. 237. § (1) bekezdésben meghatározott, de a (2) bekezdés a) pontjába ütköző bűncselekménynek minősíti, tovább a vádlott bűnös segítségnyújtás elmulasztásában (Btk. 166. § (1) bekezdés és (3) bekezdés I.fordulata) és 2 rendbeli közúti veszélyeztetés büntetében (Btk. 234. § (1) bekezdés). A vádlott börtönbüntetésének tartamát 2 évre, a közúti járművezetéstől eltiltás büntetésének tartamát pedig 3 évre felemeli, valamint mellékbüntetésként 2 év közügyektől eltiltásra is ítéli.⁴⁶

⁴⁵ Nyíregyházi Járásbíróság, ügyszám: B.11/2016/9, Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu), letöltés ideje: 2022. augusztus 29.

⁴⁶ Nyíregyházi Törvényszék, ügyszám:3. Bf.261/2016/3. Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu), letöltés ideje: 2022. augusztus 29.

A másodfokú ítélet ellen a vádlott védője enyhítés érdekében fellebbezett. A fellebbezésben a vádlott kedvező személyi feltételeire és mentális állapotának javulására támaszkodott és kérte a 2 évi börtönbüntetés végrehajtásának felfüggesztését. Az ügyészség ezt tudomásul véve átiratában az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A vádlott szociáldemográfiai viszonyai változtak az eljárás elején rögzített állapotokhoz képest. Élettársi kapcsolatot létesített és ő gondoskodik élettársa korábbi párkapcsolatából származó 4 éves gyermekről. Továbbá folyamatos pszichológiai kezeléseken vesz részt.

A harmadfokú bíróság feltárta mind a súlyosító, mind pedig az enyhítő körülményeket. Súlyosító körülmény az elkövető által megvalósított bűncselekmények többszörös halmazat, enyhítő körülmény a kiskorú gyermek eltartásában való részvétel.

A harmadfokú bíróság a másodfokon született ítéletet helyben hagyja.⁴⁷

A vádlottat bűnösnek találta a bíróság az eljárás során a Btk. 237. § (1) bekezdésében meghatározott bűncselekmény miatt, azonban a (2) bekezdés a) pontja alapján minősíti az esetet. Ennek oka, hogy a vádlott bódult állapotú járművezetése során cselekményével súlyos testi sértést okozott, amely három évig terjedő szabadságvesztést von maga után. Ezenkívül a vádlott megvalósította a Btk. 166. § (1) bekezdés és a (3) bekezdés I.fordulatában foglalt segítségnyújtás elmulasztásának büntetettét. Az (1) bekezdésben rögzített tényállás az alapeseti tényállásként értékelendő, mikor a bűncselekmény alanya a tőle elvárható segítséget nem adja meg annak a személynek, akinek élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van. A (3) bekezdés I. fordulatában foglaltak alapján, három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő az elkövető, ha a veszélyhelyzetet maga idézte elő, vagy ha a segítségnyújtásra egyébként is kötelezhető. E deliktum jogi tárgyaként nevezhető az emberi élet, testi épség, továbbá az egészség megóvásához, fenntartásához fűzött társadalmi érdek. A vádlott az első cselekményénél, mikor a motorkerékpárost elütve tovább folytatta az útját segítségnyújtás nélkül, akkor e társadalom védelméhez fűződő érdeket megsértette. Ebben az esetben nem állt fent sem halál, továbbá a sértett nem tagadta meg a segítségnyújtást, illetve nem részesült ekkor orvosi ellátásban. Az imént felsorolt esetekben a sértett nem szorul segítségnyújtásra. A szóban forgó cselekmény az elkövetési magatartást figyelembe véve egy tiszta mulasztásos bűncselekmény, amely akkor valósul meg, ha az elkövető a tőle elvárható segítségnyújtásra irányuló cselekedetet nem teszi meg a rászoruló passzív alany részére. Passzív alanyként a sérültet vagy életveszélyben lévő személyt nevezi a jogalkotó, aki segítségre szorul. A deliktum

⁴⁷ Debreceni Ítéletábrla, ügyszám: Bhar.I.568/2016/4.,Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu), letöltés ideje: 2022. augusztus 29.

minősített esete abban az esetben valósul meg, ha sértett meghal és a segítségnyújtás az életét megmenthette volna. A minősítés alkalmazása nem állt fent a büntetés kiszabása során, mivel a balesetben érintett sértett könnyű, azaz nyolc napon belül gyógyuló, kisebb sérüléseket szenvedett. A már említett két felelősségre vonást eredményező cselekményen túl még egy elkövetés miatt felelősségre vonták a terheltet, amely a 2 rendbeli közúti veszélyeztetés. A közúti veszélyeztetés előtt található 2 rendbeli jelző a bűncselekmény számának elkövetésére utal, tehát jelen esetben az elkövető kétszer merítette ki a közúti veszélyeztetés alapesetének tényállását. Az alapeseti tényállás tartalmazza, hogy az elkövető a magatartását a közúti közlekedés szabályainak megszegésével tudja megvalósítani, amivel az elkövetési magatartást létrehozza. A cselekmény passzív alanyaként említhető az a személy, akinek élete vagy testi épsége közvetlen veszélybe kerül a már említett KRESZ szabályok megsértése által. Az elkövetés alanya az a személy, akire a közúti közlekedési szabályok vonatkoznak, az eljárás alapján ez a személy a terhelt, aki megszegte mind a KRESZ 25. § (2) bekezdésében meghatározottakat, miszerint járművel az úttest menetirány szerint jobb oldalán, az út és forgalmi viszonyokat figyelembe véve, jobbra húzódva kell közlekedni, mind pedig a 34. § szakasz (1) bekezdés a) pontjában meghatározott előzésre vonatkozó rendelkezéseket, amely szerint előzni abban az esetben szabad, ha az előzés a szembejövő forgalmat nem zavarja. A terhelt előzése során nekiütközött a megkülönböztető fényjelzést alkalmazó szolgálati jelleggel ellátott, várakozó gépkocsinak, amelyben anyagi kár keletkezett és az ütközés eredményeként a szembejövő, később súlyos sérülést szenvedő sértettel ütközött. Ez a deliktum szándékosan, egyenes, valamint eshetőleges szándékkal követhető el. Az egyenes szándék mások életét, testi épségét közvetlenül fenyegető veszélyre irányul, míg az eshetőleges szándék alatt a terhelt által sorozatosan és szándékosan megszegett közlekedési szabályokat értjük, amelyek által előidézett veszélyhelyzet kialakulásába belenyugszik. Az elkövető úgy kezdett bele bizonyos közlekedési manőverekbe, hogy ezek következményeit figyelmen kívül hagyta, belenyugodott ezek kihatásába. Az alapján, hogy a terhelt e cselekményeket bódító hatású szer befolyása alatt követte el, tehát kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy nem beszámítási képességet kizáró elmeműködése miatt hajtotta végre a bűncselekmények sorozatát, hanem a már említett bódító hatású anyag miatt, amely jelen esetben az alprazolámot tartalmazó gyógyszer volt.⁴⁸

5.3 A szabályszegő vendéglátós

⁴⁸ Blaskó, Madai, Pallagi, Polt, Schubauer-Büntetőjog Különös rész I.

A vádlott élettársi kapcsolatban élő, gyermektelen nő. Vendéglátó és idegenforgalmi végzettséggel rendelkezik. Munkahelye jelenleg nincs, nagyapja gondozására tekintettel ápolási segélyben részesül.

A bűncselekmény elkövetése idején büntetve nem volt, azonban az elbírálás idejére 2 rendbeli kábítószer birtoklásának vétsége miatt 210.000,- forint pénzbüntetést szabtak ki vele szemben. 2019 második felében három alkalommal közúti szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértések miatt különböző összegű helyszíni bírságot (5, 20 valamint 30 ezer forintnyi) szabtak ki a részére.

A vádlott 2019. szeptember 28-án éjszaka egy kisváros belterületén közlekedett személygépkocsijával. A vádlott három utast szállított. A rendőrség közúti ellenőrzés keretein belül intézkedés alá vonta és az ORFK utasításban foglaltak alapján Innovacon kábítószer gyorseszt alkalmazására került sor. A gyorseszt pozitív jelzést mutatott amfetaminra és metamfetaminra. A pozitív jelzés alapján került sor a mintavételre történő előállításra.

A vérmintákból kiderült, hogy a bűncselekményt elkövető szervezetében 20,2 ng/ml amfetamin és 95,8 ng/ml metamfetamin hatóanyagú, a Btk. 459. § (1) bekezdés 18. pontja alapján kábítószernek minősülő szer, valamint kizárólag orvosi rendelvényre kapható gyógyszerkészítmények (pl.: Frontin, Xanax) hatóanyagaként ismert 5 ng/ml alprazolám tartalmú szer volt jelen. A gyógyszer tekintetében ez a mennyiség a terápiás keretet nem lépi túl.

A vérminták alapján megállapítást nyer az a tény, hogy a vádlott úgy vett részt a közúti közlekedésben, hogy vérében vezetési képességére hátrányosan ható szer volt, ezáltal megszegte a KRESZ 4. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt rendelkezéseket.

A Mosonmagyaróvári Járásbíróság a vádlottat bűnösnek mondta ki bódult állapotban elkövetett járművezetés vétségében, ezért 200 napi tétel pénzbüntetésre és 1 év 4 hónap közúti járművezetéstől eltiltásra ítéli. A bíróság a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.000,- forintban határozza meg.⁴⁹

A teljes jogesetet áttekintve megállapítható, hogy az elkövető egy bűncselekményt követett el, ami miatt a büntetőjogi felelősségre vonása megtörtént. A bűncselekmény jogi tárgya jelen esetben a közlekedés biztonságához, valamint az abban résztvevők életének és testi épségének a megóvásához fűződő társadalmi érdek. Az elkövetési magatartás a bódult állapotú járművezetést jelenti. Ha az elkövető a jármű egyes berendezéseit a jármű elindítása céljából

⁴⁹ Mosonmagyaróvári Járásbíróság B.154/2020/4. számú ítélete, <https://eakta.birosag.hu/anonimizalt-hatarozatok>, letöltés ideje: 2022.augusztus 29.

működteti, akkor a vétség kísérlete már megállapítható. E meghatározást követően rögzíthetjük az elkövetés eszközét, amely nem más, mint az elindítandó vagy elindított jármű. Ez a jármű lehet vasúti, légi, gépi meghajtású úszólétesítmény vagy közúti gépi meghajtású jármű. A Btk.-ban rögzített gépi meghajtású jármű fogalma nem egyezik a KRESZ-ben meghatározott gépjármű definíciójával. A Btk. általi kifejezés sokkal tágabb körű, mint a KRESZ-ben használatos fogalom. A jogi tárgy meghatározását követően a bűncselekmény alanyának a személye is kirajzolódni látszik. Az említett alany a járművet vezető személy. Mint ahogy a jogeset is tükrözi a járművezető a bódult állapotú járművezetés alapesetét valósította meg. A cselekmény alapesete szándékosan követhető el. E szerint a hölgy, akit a rendőrök intézkedés alá vontak a bűncselekmény alapesetét követte, mivel ő „csupán” bódító hatású anyag által előidézett állapotban vezette személygépkocsiját, azonban ha tevékenységével súlyos testi sértést, valamint ennél súlyosabb sérülésfokot eredményezett volna a cselekménye, akkor már a büntett minősített esete miatt felelt volna.⁵⁰

5.4 Az intézkedés alá vont külföldi állampolgár

A vádlott külföldi állampolgár, magyar nyelven nem beszél. Nőtlen, kiskorú gyermeke nincs, jelenleg élettársi kapcsolatban él. Legmagasabb iskolai gimnáziumi érettségi. Habár három évig tanult felsőoktatásban informatika és természettudományok szakon, diplomáját nem szerezte meg. Autószerelő iskolát végzett, amely az eljárás ideje alatt folyamatban volt. Előzetes letartóztatása előtt egy Kft-nél dolgozott kereskedői képviselő munkakörben. Nettó havi jövedelme 700 Euró. A vádlott 50%-os részleges rokkant, ezáltal 97 Euró rokkantsági nyugdíjra jogosult. Vagyona egy fél családi ház, illetve egy lízingelt, 2 éves gépjármű.

Magyarországon és az Európai Unió területén büntetve nem volt.

A vádlottal szemben rendőri intézkedést fogatosítottak, mely során a vádlott pulóveréből egy nejlon zacskó került elő, amely 41,3 gramm tömegű kábítószeranyag maradványt tartalmazott. A rendőrök ezt követően előállították az illetékes rendőrkapitányságra és ott vele szemben Multidrog típusú kábítószer gyorsvizsgálatot alkalmaztak, amely pozitív eredményt mutatott ki amfetamin és metamfetamin tekintetében. A vádlottat ezt követően kórházi mintavételre kísérték az intézkedő rendőrök. A vérmintából kevesebb, mint 20 ng/ml amfetamint és 193 ng/ml metamfetamint, illetve vizeletéből 0,56 µg/ml amfetamint és 8,32 µg/ml metamfetamint mutattak ki. Az említett két anyag a Btk. 459. § (1) bekezdés 18. pontja alapján kábítószernek minősül.

⁵⁰ Blaskó, Madai, Pallagi, Polt, Schubauer-Büntetőjog Különös rész I.

Tehát a vádlott úgy vett részt a közúti közlekedésben, hogy szervezetében vezetési képességre hátrányosan ható szer volt kimutatható, ezáltal megszegte a KRESZ 4.§ (1) bekezdés c) pontjában foglalt rendelkezéseket.

A vádlott kezdetben a vallomástételt megtagadta, később azonban részletes beismerő vallomást tett, amely során elmondta, hogy fiatal kora óta használ különböző fajtájú és mértékű kábítószerket. Többször tett kísérletet e szerekkel való kapcsolatának megszakítására, azonban sosem járt sikerrel. A vádlott később megtagadta a válaszadást az irányába intézett kérdésekre, azonban a korábban tett beismerő vallomás és a bizonyítási eszközök (a lefoglalt bizonyítékokról készült jegyzőkönyv, a gépjárműben talált digitális mértleg) alapján meghozta az ítéletet. A vádlott bűnös jelentős mennyiségű kábítószer birtoklásának büntetében (Btk. 178. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont), valamint bódult állapotban elkövetett járművezetés vétségben (Btk. 237. § (1) bekezdés). A törvényszék a vádlottat halmazati büntetésül 6 év 8 hónap fegyházbüntetésre, valamint 2 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítéli. Továbbá a vádlottat az ország területéről 10 évre kiutasítja.⁵¹

Az elsőfokú bíróság által hozott ítélet ellen az ügyész nyújtott be fellebbezést a szabadságvesztés tartamának emelése érdekében. A vádlott és a védője enyhítésért éltek jogorvoslati kérelemmel. A bíróság megvizsgálva minden körülményt, valamint az elsőfokú bíróság tevékenységét, meghozta a másodfokú ítéletet. A vádlottal szemben kiszabott fegyházban végrehajtandó büntetés tartamát 4 év 10 hónapra, a kiutasítás tartamát 5 évre enyhíti.⁵²

Az elítélt által elkövetett két bűncselekmény halmazatban értékelhető. Az elkövetett bűncselekmények alapján megállapított halmazat különmemű (heterogén) anyagi halmazat. E halmazat fajtára jellemző, hogy az elkövető által megvalósított több cselekmény több bűncselekmény törvényi tényállását meríti ki. A két deliktum esetén közös pont a bódultságot okozó szer. A kábítószer birtoklás esetében az előbb említett anyag a cselekmény elkövetési tárgyaként határozta meg a jogalkotó. A bódult állapotú járművezetés esetében pedig a vezetési képességre hátrányosan ható szer az elkövetés módjára utal. Ugyanis ahogy arra a kifejezés is utal az elkövetés módja egy állapot, hogy milyen módon, mi által befolyásolva követte el az illető ezt a bűncselekményt. Az elkövető úgy vett részt a közúti közlekedésben, hogy a vezetést megelőzően vezetési képességére negatív hatást kifejtő szert fogyasztott. Mivel a cselekvést

⁵¹ Győri Törvényszék, ügyszám: 25.B.333/2017/30., Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu), letöltés ideje: 2022. augusztus 30.

⁵² Győri Ítéletábrla, ügyszám: Bf.III.51/2018/14., ., Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu), letöltés ideje: 2022. augusztus 30.

közúton, gépjárművével követte el, így az elkövetés helye és eszköze is világossá vált. A közút, mint elkövetés helye, a gépjármű, mint elkövetési eszközként nevezhető meg. Az elítélt személy a bódult állapotú járművezetés alapesetét, azaz a Btk. 237. § (1) bekezdésében foglalt tényállást valósította meg. Az alapeset esetében a vétség két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A büntetés kiszabása során a bíróság az előbb említett cselekmény alapesete és a Btk. 178. § (1) és (2) bekezdés b) pontja alapján egy minősített eset elkövetése miatt bekövetkező szabadságvesztés kiszabására került a sor. A kiszabott 4 év 10 hónap fegyházbüntetés halmazati büntetésnek minősül.⁵³

5.5 A bűnismétlő

A vádlott magyar állampolgár. Legmagasabb iskolai végzettsége gimnáziumi érettségi. Jelenleg édesapja tulajdonában álló Kft-nél, irodai munkakörben dolgozik. E tevékenységből kifolyólag nettó havi jövedelme 120.000,- forint. Nőtlen, kiskorú gyermeke nincs. Vagyona egy 400.000,- forint értékű személygépkocsi. Folyamatos pszichiátriai kezelésre szorul betegsége miatt.

A vádlott büntetlen előéletű.

A vádlott három ugyanazon bűncselekményt követett el bő egy hét leforgás alatt. A könnyebb átláthatóság érdekében három részre bontottam a cselekménysort.

1. A vádlott lakott területen belül közlekedett, mikor a közelben szolgálatot teljesítő rendőrök fokozott ellenőrzés keretein belül intézkedés alá vonták. Az intézkedés során a felé intézett kérdésekre összefüggéstelenül, lassan és vontatottan válaszolt, tekintetre zavaros volt. A gépjárműből történő kiszállásra irányuló rendőri felszólításra nem tudott kiszállni a járműből, onnan kiesett és a későbbiek folyamán sem tudta megtartani egyensúlyát. E tünetek észlelést követően alkoholszonda alkalmazására került a sor, amely negatív értéket mutatott. Ezt követően előállították az intézkedést lefolytató rendőrkapitányságra, ahol az elvégzett gyorsteszt a THC vonatkozásában pozitív értéket mutatott, ezért a közeli orvosi rendelőben vizelet-, és vérmintavételt biztosítottak. A vádlottól levett vér- és vizeletmintában kábítószernek és új pszichoaktív anyagnak minősülő vegyületek voltak kimutathatók. Ez alapján megállapítást nyert a tény, hogy a vádlott úgy vett részt a közúti közlekedésben, hogy szervezetében vezetési képességre hátrányosan szer volt jelen, ezáltal pedig megszegte a KRESZ 4. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt rendelkezéseket.

⁵³ Blaskó, Madai, Pallagi, Polt, Schubauer-Büntetőjog Különös rész I.

2. Az előző normasértést követő két napon belül ismét intézkedés alá vonták a közterületen járőrszolgálatot teljesítő rendőrök, mikor leállított gépjárművében tartózkodott egy várakozásra kijelölt helyen. A gépkocsiban feltalálásra, valamint lefoglalásra került 0,31 gramm 5F-MDMB-PINACA hatóanyagot tartalmazó új pszichoaktív anyag, majd még ugyanezen a napon levett vizeletmintában az 5F-MDMB-PINACA hatóanyagot tartalmazó új pszichoaktív anyag mellett delta-9-THC-COOH is kimutatásra került, ami kábítószernek minősülő kannabisz fogyasztására utal.
3. A második cselekményt követő harmadik napon a vádlott világitás nélkül közlekedett éjszaka, lakott területen belül. A bódult állapotú járművezetést már több ízben elkövető személy egy szórakozóhelyről indult el, amikor a rendőrök kiszúrták személygépkocsiját és intézkedés alá vonták. A bódult állapotú járművezetőkkel szemben alkalmazandó eljárásrendet tartalmazó ORFK utasítás alapján, ha a jármű vezetője olyan helyről elindulva kezdte meg a járművezetést, ahol kábítószer fogyasztás jellemző lehet, akkor kábítószer gyorsesztet alkalmazandó vele szemben, valamint a pszichikai, illetve fizikai jellemvonások is a teszt használatára utaltak. A kollégák ennek eleget téve THC gyorsesztetet alkalmaztak vele szemben, ami pozitív értéket mutatott. A későbbi mintavétel eredménye is megállapította, hogy a vádlott vérében marihuána és új pszichoaktív anyagnak minősülő szintetikus kannabionid található. A vádlott tehát sorozatban harmadjára szegte meg a KRESZ 4. § (1) bekezdés c) pontjában rögzített rendelkezéseket.

A vádlott mind a nyomozati szakaszban, mind pedig a bírósági eljárás során beismerte a bűncselekmény elkövetését, bűnösnek érezte magát.

Az orvosszakértői vélemények megismerése, a tárgyi bizonyítási eszközök megtekintése után az elsőfokú bíróság meghozta az ítélet, miszerint a vádlott bűnös 2 rendbeli bódult állapotban elkövetett járművezetés vétségében. Halmazati büntetésül a bíróság 180 óra közérdekű munka büntetésre ítéli, amelyet könnyű fizikai munkakörben köteles elvégezni, valamint a közúti járművezetéstől végleges hatállyal eltiltja.⁵⁴

Az ítélet ellen a vádlott védője fellebbezett a végleges hatályú közúti járművezetéstől eltiltás büntetést sérelmezve, a határozott időre történő és kategóriára szűkülő közúti járművezetéstől eltiltás kiszabását kérvényezte. Az ügyész alaptalannak tartotta a fellebbezést. A törvényszék az első fokú eljárás során keletkezett határozatot megtekintve

⁵⁴ Debreceni Járásbíróság, ügyszám: B.214/2018/14, Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu), letöltés ideje: 2022. augusztus 30.

és a korábbi orvosszakértői véleményekre alapozva az első fokon eljáró bíróság ítéletét helyben hagyja.⁵⁵

A védő a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését kérte, mivel megítélése szerint a terhelt járművezetésre alkalmasságának megállapítására további szakértői bizonyítás és PÁV vizsgálat szükséges. E két vizsgálat alapján megállapítást nyert az a tény, hogy terhelt a gépjárművezetés során felmerült konfliktusokat nem tudta és nem tudja megfelelően kezelni. Ilyen helyzetekben alkalmazkodási problémái vannak. Ezek alapján tehát a Kúria, mint harmadfokú bíróság az első és másodfokú ítéletet hatályában fenntartja.⁵⁶

A vádlottat a bíróság 2 rendbeli bódult állapotú járművezetés vétségében bűnösnek találta. Az említett bűncselekmény előtt a rendbeli jelző a cselekmény elkövetésének a mennyiségét jelzi, tehát jelen álláspont szerint az elkövető kétszer merítette ki a járművezetés bódult állapotban vétségét. Az eljárás alá vont személy a közlekedés biztonságához, valamint az abban résztvevők életének, testi épségének megóvásához fűződő társadalmi érdeket, tehát a deliktum jogi tárgyát megsértette az által, hogy az elkövetés eszközéül használt gépjárművét közúton, vagyis az elkövetés helyszínén működtette. A jármű működésbe hozatala, valamint az arra irányuló tevékenység egyaránt mutat a bűncselekmény elkövetési magatartására. Az előbbi a befejezett deliktumra, míg az utóbbi a cselekmény kísérletének megvalósítására utal. A járművezető a már említett gépi meghajtású járművét bódultságot okozó szer hatása alatt vezette. A vádlott a Btk. szerint kábítószerként, valamint új pszichoaktív anyagként értékelt vegyületek hatása alatt vezetett, így megállapítást nyert az elkövetés módjára irányuló tény. Mivel a terhelt közúton vezette gépi meghajtású járművét, ezáltal megvalósította a járművezetés bódult állapotban vétségének alapesetét. Az alapeset megvalósulásához szükséges, hogy az elkövető cselekményét szándékosan kövesse el. A másik fontos ismérve az alapeseti tényállásnak, hogy a terhelt közlekedése során súlyos sérülést vagy ennél súlyosabb kimenetelt eredményező cselekményt nem követ el. Abban az esetben, ha súlyos testi sértést, maradandó fogyatékoságot, súlyos egészségromlást vagy tömegszerencsétlenséget, halált, kettőnél több ember halálát vagy halálos tömegszerencsétlenséget okoz az elkövető, akkor már a szóban forgó bűncselekmény minősített esetét valósítja meg cselekménye által. Azonban ez önmagában nem csak egy

⁵⁵ Debreceni Törvényszék, ügyszám: Bf.484/2018/30 , Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu), letöltés ideje: 2022. augusztus 30.

⁵⁶ Kúria, ügyszám: Bfv.II 556/2020/5., Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu), letöltés ideje: 2022. augusztus 30.

bűncselekményt foglal magában, hanem a már említett bódult járművezetés mellett egy közúti baleset okozása vagy egy közúti veszélyeztetés büntettét is magával vonja.⁵⁷

5.6 Összegzés

A jogesetek részletes elemzését követően az alábbi információk lehetnek szembetűnők. Alapvetően a bírósági eljárás során keletkezett öt darab határozatról beszélünk. Minden esetben az elkövető megvalósította a bódult állapotú járművezetés alapeseti tényállását. Az említett eseményeknél fő bűncselekménynek három esetben minősült a szóban forgó deliktum, míg mellékbűncselekményként két esetben értékelte ezt az eljáró bíróság.

Kriminológiai értelemben a szakirodalomban megkülönböztetik a bódult állapotban elkövetett közlekedési bűncselekmények két fajtáját, így a *direkt* közlekedési bűncselekmények, amely magát a bódult állapotban elkövetett járművezetés bűncselekményét foglalja magába, a második az *indirekt* közlekedési bűncselekmények, amely a bódult állapotban elkövetett egyéb közlekedési bűncselekmények kimerítését is jelenti, ilyen például a közúti veszélyeztetés, a közlekedési baleset okozása vagy a járművezetés tiltott átengedése.⁵⁸

Az események többségénél a lakott területen belüli elkövetés volt jellemző, ez szám szerint három büntetőügyet ölel fel, míg a lakott területen kívül, egyéb úton kétszeri elkövetést mutat a statisztika. Fontos kiemelni, hogy autópályán nem történt ilyen cselekmény, ami azért nevezhető szerencsésnek, mivel autópályán lényegesen nagyobb sebesség engedélyezett, mint lakott területen belül, illetve lakott területen kívül, egyéb úton, ezáltal egy esetleges közúti közlekedési baleset kialakulása esetén nagyobb valószínűséggel végződött volna az adott baleset személyi sérüléssel vagy esetleg halállal.

A tudatmódosító szereket kategorizálva kábítószerrel, például amfetaminről, új pszichoaktív anyagról, mint szintetikus kannabionidról, továbbá gyógyszernek minősülő készítményről, mint például alprazolámot tartalmazó Xanax vagy Frontin néven elterjedt gyógyszerről tesznek említést a határozatok. Az esetek többségében – három alakommal – a kábítószer fogyasztás volt jellemző, míg a gyógyszer fogyasztás két alkalommal fordult elő, továbbá vegyes szerhasználat két esetben merült fel. A már említett gyógyszerek betegájékoztatóját alaposan megvizsgálva megfigyelhető, hogy a szer fogyasztásával egyidőben történő járművezetés nem megengedett. Mivel a határozat alapján nem derül fény arra, hogy elolvasta volna az elkövető a betegájékoztatóban meghatározott utasításokat, valamint az sem, hogy a kezelőorvos

⁵⁷ Blaskó, Madai, Pallagi, Polt, Schubauer-Büntetőjog Különös rész I.

⁵⁸ Ritter Ildikó: Szenvedélyes közlekedés

<http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-2-2598>

tájékoztatta-e páciensét a gyógyhatású készítmény vezetési képességre irányuló negatív hatásáról. Ez alapján a felelősség nem csak az elkövető, hanem a kezelést végrehajtó orvos részéről is felmerül.

Korábban már említésként felmerült, hogy habár az esetek túlnyomó részében főbűncselekményként a bódult járművezetést értékelte az ítéletet meghozó bírói hatalom, két esetben a Btk. 178. §-ban meghatározott kábítószer birtoklás büntettét minősítette az eljárás szempontjából releváns bűncselekménynek. Amely alapján megállapítást nyer az a tény, hogy a kábítószer elterjedésének megakadályozása prioritást élvez a bírói joggyakorlat során, mint a bódító hatású anyag által előidézett állapotban történő gépi meghajtású jármű vezetése. Ezt az észrevételt az is megerősíti, hogy két-két esetben a büntetőügyek értékelése eljutott a másod, illetve harmadfokú bíróság hatásköréig is, ahol a felülvizsgálatokat követően sem változott az elsőfokú bíróság által meghatározott ítélet.

6 A lakosság körében végzett kutatás eredménye

A kutatásom részeként egy kérdőíven keresztül mértem fel a különféle településtípusokban élő állampolgárok alkohol, kábítószer, valamint gyógyszerfogyasztásra irányuló szokásait, illetőleg e szerek által előidézett állapotban történő járművezetés előfordulását.

A kérdőív felépítését tekintve négy részre osztható. Az első nagy részként a kitöltőre, valamint bódult, illetőleg ittas vezetést szabályozó törvényi tényállás ismeretére vonatkozó kérdések szerepelnek. Második fejezetben a kombinált szerhasználat előfordulását, továbbá e hatást együttesen kiváltó anyagok okozta állapotban elkövetett gépjárművezetés számának megismerését szolgáló kérdések találhatók. Harmadik egységet az alkoholfogyasztási szokásokat felmérő, illetve a szeszital fogyasztásból eredő ittas vezetésre irányuló kérdések alkotják. A negyedik blokkot a kábítószer típusokat és azok szedését érintő kérdéskörben történő felmérés teszi ki. Végül a kérdőív záró részeként a gyógyszerfogyasztást felmérő kérdések állnak. A következőkben a már említett fejezetek kérdéseinek részletes elemzését tűztem ki célul. A könnyebb átláthatóság érdekében külön bontottam az egyes szekciókat.

6.1 A kitöltőre és a tudatmódosult járművezetés tilalmára irányuló kérdések

A kutatásom során a felmérés céljából alkalmazott kérdőívet 143 fő töltötte ki. A kitöltők 55%-a (79 fő) nő, míg a 45%-a (64 fő) férfi. A vizsgálat során a válaszadók életkora is releváns információként szolgált számomra. Választási opcióként hat féle életkori csoportot biztosítottam. A megkérdezettek életkori megoszlása a következőképpen alakult. A 14 és 16 életév közötti csoport teszi ki a kitöltők legkisebb, azaz 2 %-át, amely szám szerint 3 főt jelent. A kitöltők legnagyobb részét, 60 %-át a 17 és 25 év közötti fiatal jelenti. A 26 és 35. életévük között lévő személyek további 15 %-ot, azaz 21 főt jelentenek. A 36 és 45 év közöttiek 12 %-ot, 17 főt tesznek ki az összes kitöltőből. A 46 és 60. életév között járó kitöltők az összes kitöltés 8 %-át alkotják, amely 12 főnyi válaszadót jelent. A 60 év feletti korosztály a második legkisebb részt öleli fel, amely 3 %-ot, tehát 4 főt érint.

A kitöltők lakhely szerinti megoszlása a következőképpen alakult. A válaszadók legnagyobb részét, 55%-át a városban élők teszik ki, a 143 kitöltőből 79 személy lakik e településtípusban. Községben a kitöltők 28%-a, azaz 40 fő tartózkodik életvitel szerűen. Megyeszékhelyen a felmérésben résztvevő összes személy közül 7, míg fővárosban 17 fő él. A lakóhely felmérése azért szolgálhat releváns információként, mivel ezáltal betekintést nyerhetünk, hogy a bódult állapotú járművezetés bűncselekménye által melyik közigazgatási egység fenyegetett leginkább.

A már említett települések lakói iskolázottsága alapján megállapítható, hogy a válaszadók két legnagyobb csoportját az egyetemi vagy főiskolai diplomával (51 fő), illetőleg a gimnáziumi érettségivel rendelkezők (54 fő) jelentik. A sort a szakközépiskolában végzetek (33 fő) követik, végül a szakmunkásképzőben szerzett szakképesítéssel (3 fő) és az általános iskola nyolcosztályt végzők (2 fő) zárják a felsorolást.

A megkérdezetteknek a vezetői engedély meglétével kapcsolatban is kellett nyilatkozniuk, amely alapján megállapítható, hogy a 127 kitöltő rendelkezik, míg 13 nem rendelkezik valamilyen kategóriájú vezetői engedéllyel. Az adatok alapján a többség rendelkezik a KRESZ 4. § (1) bekezdése a) pontjában meghatározott érvényes vezetési jogosultsággal, amely azt a feltételezést vonja maga után, hogy a szóban forgó 127 ember tisztában van az e törvényben meghatározott közlekedési szabályokkal. A gépjárművezetői tapasztalatra irányuló kérdés alapján a kitöltők jelentős része nem nevezhető rutinos járművezetőnek. A két legnagyobb részt a kettő és öt év vezetői rutinnal (49 fő), valamint a kezdő vezetői engedéllyel (0-2 év) rendelkező személyek alkotják (35 fő). Hat és tíz év közötti vezetési rutinnal 21 fő, tizenegy és tizenöt év között 10 fő, tizenhat és húsz év között 8 fő, huszonegy és huszonöt év között 6 fő, huszonhat és harminc év között 5 fő, harmincegy és harmincöt év között 4 fő, harminchat és negyven év között 4 fő, valamint 40 évnél több gépjárművezetői rutinnal rendelkezik. A gépjármű vezetői engedéllyel rendelkező személyek legnagyobb része csupán B kategóriás vezetői engedéllyel, míg csekély számú kitöltő A és C kategóriával is rendelkezik a már említett B kategóriájú vezetési jogosultság mellett.

A válaszadók 100 %-a tisztában van azzal, hogy az egyes kábító hatású anyagok negatívan hatnak a gépjárművezetési képességre. Ezenkívül a tudatmódosító szer fogyasztása alatt történő járművezetés jogellenességéről csupán 1 fő nem rendelkezett a megfelelő tudással a kitöltések alapján. Ennek ellenére a kitöltők 23 %-a (33 fő) vezetett már vezetési képességét hátrányosan befolyásoló szer által előidézett állapotban. E deliktum alapeseti tényállását megvalósító személyek 48,5 %-a (16 fő) a folyamatos rendőri ellenőrzés hiánya miatt magabiztosan helyezték üzembe gépjárművüket és indultak útnak vele. A másik nagy csoportot alkotó szabályszegők tisztában voltak azzal, hogy bármikor intézkedés alá vonhatják őket, azonban vállalták a lebukás kockázatát. Ezek alapján megállapítható, hogy a válaszadók e csoportjába tartozó személyek teljes mértékben megfelelnek a Btk. 7. §-ban meghatározott szándékosság definíciójában foglaltaknak, amely szerint „Szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja, vagy e következményekbe belenyugszik”. A törvény e szakaszában rögzítetteknek kapcsán fontos megjegyezni, hogy a szándékosság esetén a normaszegést elkövetni készülő személy tudatának át kell fognia, hogy vezetési képességére

hátrányosan ható szer alatt áll, legyen az szeszital fogyasztásából származó alkohol vagy kábítószer, illetve, hogy az ilyen állapotban történő járművezetés jogellenes.⁵⁹ Az a csoport, aki tisztában volt a rendőri intézkedés alá vonás lehetőségével, de hitte, hogy a felelősségre vonás így is elkerülhető, ő lényegében a Btk. 8. §-ban foglalt gondatlanságra vonatkozó rendelkezéseknek tett eleget, azáltal, hogy előre látta cselekményének lehetséges következményeit, de könnyelműen bízott azok elmaradásában.⁶⁰ A már említett harminchárom kivétel nélkül jogkövetkezmény nélkül maradt. Eszerint hiába követték el a bűncselekményt, a deliktum nem került a hatóság látókörébe, tehát látenciában maradt.

6.2 Kombinált szerhasználatra vonatkozó kérdések

Második nagy egységként a kombinált szerfogyasztás felmérésére kerül sor. A válaszadók 5,5 %-a, vagyis 8 fő vezetett már különféle tudatmódosító szer együttes hatása alatt. A válaszadók közül 3 fő vezetett szeszital és gyógyszer hatása alatt, de volt példa szeszital és kábítószer, illetőleg szeszital, kábítószer, designer drog, gyógyszer hatása alatti járművezetésre, amely két-két esetet foglal magába. További egy esetben merült fel az alkohol, kábítószer és designer drog hatása alatt történt járművezetés. Ezekből a számokból megállapítható tehát, hogy többféle tudatmódosító anyag együttes fogyasztása esetén elkövetett cselekmény lényegesen kisebb részt tesz ki, mint az ittas járművezetés. A válaszadók közül csak 1 fő nem volt tisztában a felsorolt anyagok egyidőben történő fogyasztásának a hatásaival. Az elkövetés során tapasztalt hatások közül a lelassult reakcióidő, valamint a vakmerőség növekedése volt a leggyakrabban előfordult tünet. A kitöltések közül három esetben volt a kombinált szerhasználat oka a figyelmetlenség. Az együttes fogyasztás elkerülhetetlensége, valamely foglalkozásból adódóan egy esetben merült fel. A maradék négy esetben az egy szer fogyasztásához képest erőteljesebb tudatmódosító hatás kiváltása volt a cél. Ebben a részben összefoglaltak alapján a kombinált szerfogyasztás önhibából (figyelmetlenség), foglalkozásból adódó kötelezettségből, illetve szándékosan, erőteljesebb bódult állapot kialakulásának céljából jött létre.

6.3 Alkoholfogyasztásra irányuló kérdések

Az alkoholos befolyásoltság alatt 33 fő vezetett. E személyek közül sört 13, bort 4, égetett szeszt 5 fő fogyasztott. Sör és bor egy, sör és égetett szesz hat, bor és égetett szesz együttes fogyasztása egy esetben fordult elő. Mindhárom alkoholtípust négy esetben vegyítették egymással a kitöltők. A szeszital fogyasztás okozta hatások közül a lelassult reakcióidő, a tompább

⁵⁹ Blaskó, Madai, Pallagi, Polt, Schubauer-Büntetőjog Különös rész I.

⁶⁰ Btk. 8. § A gondatlanság

reflexek, a vakmerőség és az aluszékonyság mint tünet jelentkezett a válaszadó állampolgároknál.

6.4 Kábítószer fogyasztásra vonatkozó kérdések

A gyógyszernek nem minősülő, vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt történő vezetés a válaszadók mintegy 5,6 %-nál, szám szerint 8 főnél fordult elő. Az egyes kábítószer típusok közül a hallucinogénnek minősülő LSD-t, valamint kannabisz származékokat öt esetben, depresszánsnak minősülő egyes nyugatókat, altatókat, szorongásoldókat egy esetben, stimulánsnak minősülő ecstasyt, illetve kokaint egy esetben, további egy esetben pedig designer drogokat fogyasztottak a kitöltők. Az iménti felsorolás a szerek tiszta fogyasztását mutatja be, azonban előfordult kombinált kábítószer fogyasztás is. A leggyakoribb párosítás a stimulánsok és hallucinogének, illetve a depresszánsok és stimulánsok együttes alkalmazása volt. A szóban forgó szerek fogyasztását követően kialakult tünetek közül a lassuló reakcióidő és a nagyobb vakmerőség volt a legjelentősebb.

6.5 Gyógyszerfogyasztásra irányuló kérdések

A gyógyszerfogyasztással egyidőben történő gépjárművezetésről megkérdezett kitöltők esetében a válaszadók 5,6%-a, azaz 8 fő vezetett már gyógyhatású készítmény okozta állapotban. A legtöbbször az egyes megfázás és influenza elleni szerek hatása alatt vezettek (7 eset). Ahogy a kábítószerénél is, úgy itt is előfordult az egyes gyógyszertípus egyidőben történő fogyasztása. Altatók, nyugtatók, szorongáscsökkentők, epilepszia elleni szerek, bizonyos típusú antidepresszánsok, antipszichotikumok, antihisztaminok, opioidok egyidejű fogyasztása egy esetben fordult elő. Az utóbbi eset alapvetően sok kérdést eredményez, hogy az illető miért fogyasztott ennyi gyógyszert, és ami a legfontosabb, hogy miért vezetett e szerek által kiváltott hatás alatt. A már említett 8 főből 6 orvosi rendelvényre szedte a gyógyszert. A vezetés előtt gyógyhatású készítményt fogyasztó személyek közül 5 nem volt tisztában az adott gyógyszer gépjárművezetői képességekre gyakorolt hatásával. A beteg tájékoztató alapján 2 fő, míg orvosi tájékoztatás alapján 1 fő tájékozódott. Alapvetően itt felelősségre vonható mind a háziorvos, mind pedig a kitöltő, aki a gyógyszer fogyasztását megelőzően nem olvasta át a beteg tájékoztatóban leírtakat. Az orvosnak kötelessége a felírt gyógyszer lehetséges hatásairól tájékoztatni a pácienszt. A páciens számára pedig az orvos szavai irányadónak kellene, hogy legyenek. A szóban forgó tünetek közül a legtöbbet észlelt tünet az aluszékonyság, a lassuló reflexek, az egyes forgalmi szituációk nem megfelelő felismerése, valamint a szédülés volt. A gyógyszerek okozta mellékhatások közül ezek egyértelműen befolyásolják a gépjárművezetői képességet, ezáltal a járművezető vezetésre képtelen állapotba kerül.

6.6 Tudatmódosító szerek és a közlekedési balesetek összefüggései

A feltett kérdés alapján a válaszadók több mint 16%-a, 23 fő részesült már közúti közlekedési balesetben. A kérdőív alapján megállapítást nyert a tény, hogy a kitöltők közül csupán egy fő volt érintett közlekedési baleset okozásában, s ő cselekményével, anyagi kárral végződő közúti balesetet okozott. A baleset lehetőségének kialakulására vonatkozó kérdés tekintetében elmondható, hogy a már említett személy nem vette komolyan a baleset kialakulásának lehetőségét, valamint a további válaszadás során elmondta, hogy a baleset akkor is bekövetkezett volna, ha nem fogyasztott volna vezetési képességeire hátrányosan ható szert. A későbbi jogkövetkezményekre való rákérdezés szerint a szóban forgó kitöltő később a tudatmódosító szer alapján lett felelőssége vonva, azonban büntetőeljárás nem indult vele szemben. Ennek oka az lehet, hogy feltételezhetőleg kisebb mértékű, a bűncselekményi értékhatárt nem meghaladó mennyiségű alkoholt fogyasztott a vezetést megelőzően.

6.7 Összefoglalás

A lakosság körében végzett felmérés eredményeinek ismertetését követően elmondható, hogy a kérdőív kitöltésében részt vett személyek több mint 30%-a (49 fő) volt érintett valamilyen tudatmódosító szer befolyása alatt történő járművezetés elkövetésében. Az említett 49 főből, csupán 1 fő cselekményére derült fény egy közúti közlekedési baleset bekövetkezése által. Ez alapján elmondható, hogy a maradék 48 fő cselekménye látenciában maradt a hatóság számára. Ezek az esetek is azt bizonyítják, hogy ha az utakon lévő rendőri jelenlét minimális vagy egyáltalán nincs, akkor az emberek ezen felbátorodva a közlekedési szabályok tömkelegét képesek megszegni. Azonban ez nemcsak a hatóság számlájára róható fel, hanem az állampolgárokéra is, akik például egy jól sikerült baráti összejövetel után, pár korsó sör elfogyasztását követően magabiztosan a volán mögé ülnek, mondván, hogy úgy sincs rendőr. Azonban a helyszíni rendőri jelenlét hiánya sem jogosítja fel a polgárt arra, hogy megszegje a törvényt, hiszen a KRESZ is kimondja, hogy a biztonságos közlekedés feltétele, hogy mindenki megtartsa a közlekedési szabályokat és ezáltal számítsa arra, hogy mások is megtartják azokat.⁶¹

⁶¹ 1/1975. (II.5) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól

Összegzés

Dolgozatom záró részeként szeretném ismertetni kutatásom eredményeit, illetve pár javaslatot is szeretnék tenni a feldolgozott bűncselekmények megakadályozására, elkövetésük felderítésére.

Alapvetően megállapítható az, hogy mind az ittas, mind pedig a bódult állapotú járművezetés az egész országot érintő, a közlekedés biztonságát veszélyeztető jelenség. Az anonim jogegységi határozatok során eljáró illetékes bíróságok területi megoszlása, továbbá a lakosság körében kiküldött kérdőív válaszai is alátámasztják ezt a kijelentést. A jelenség nagyszámú előfordulásának oka három oldalról közelíthető meg.

Első és legfontosabb a csekély rendőri jelenlét Magyarország közútjain. A kérdőívet kitöltő személyek válaszai alapján azért merték cselekményüket véghezvinni, mert biztosak voltak abban, hogy nem fogják őket ellenőrzés alá vonni. Habár hazánk közúthálózata hatalmas és nyilvánvaló, hogy a parancsnokok nem fognak tudni minden kilométerszelvényhez járőrpárt felállítani, azonban az ittas járművezetők felderítésére szolgáló közúti közlekedési akciók számának növelése egy megoldás lehet a problémára. A bódult állapotú járművezetés eseteinek feltárására egy, az ittas akcióhoz hasonló ellenőrzést kellene felállítani, amely során az alkoholteszt alkalmazásán túl kábítószergyorstesztet is bevetnének az intézkedő rendőrök. Ez a megoldás azonban csökkentené a folyamat gördülékenységét, illetve a hadra fogható rendőri erőből is elvenne egy főt, aki a tesztek végézné. Ennek kiküszöbölésére az ORFK és az Országos Mentőszolgálat (továbbiakban OMSZ) egy szerződés megkötését követően, az úgynevezett „bódult akciókra” egy-egy, az OMSZ állományába tartozó mentőápolót bevetne, aki a helyszínen el tudná végezni a tesztet. A mentőápoló szerepe azért is lenne fontos, mivel ha egy járművezetőről az elvégzett alkohol-, valamint kábítószereszt által kiderül, hogy vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása alatt áll, őt legalább két rendőrnek elő kell állítania az intézkedést lefolytatató, illetékes rendőrkapitányságra. Mivel egy ilyen akcióban több járőrpár vesz részt, így a helyszínen továbbra is maradna rendőr és a tesztek továbbra is el tudná végezni a mentős.

A másik oldal a jelenség megközelítésével kapcsolatban a házi orvosok felelősségére irányul. A kérdőív alapján kiderült, hogy a vezetést megelőzően gyógyszerfogyasztó személyeknek több, mint a fele nem volt tisztában azzal, hogy az orvosa által felírt szer fogyasztásával egyidőben vezethető-e gépjármű. Hazánkban több olyan forgalomban lévő gyógyszer van, amely negatívan hat a vezetési képességre, habár a gyógyszergyártók feltüntetik a betegájékoztatóban az egyes mellékhatásokat, feltételezhető, hogy az emberek jelentős része nem tanulmányozza

át ezt a kis tájékoztatót. A házi orvosoknak ezekről kellene tájékoztatni a pácienseit. A házi orvosok munkáját is könnyítve egy olyan megoldást találtam ki, amely nemcsak az ő, hanem a rendőrök munkáját is segítené. A megoldás tehát az lenne, hogy az ORFK, az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet (továbbiakban: OGYÉI), valamint a Magyar Orvosi Kamara képviselői minden évben egy, az OGYÉI által tartott konferencián részt vennének. Mielőtt kifejteném a konferencia témáját, megragadnám az alkalmat, hogy a jelenség visszaszorításában érdekelt harmadik szervet is megnevezzem az OGYÉI személyében. Az előbb említett szerv összeállítaná minden év elején a vezetési képességre hátrányosan ható szerek listáját és a nevezett konferencián ismertetné a résztvevőkkel. Az érintett szervek ezt követően ezt a listát megkapnák, és országos szinten kiterjesztenék, azzal a céllal, hogy a házi orvos a gyógyszer kiírásának pillanatában már tudná, hogy hogyan hat az adott készítmény a vezetésre, illetve az intézkedő rendőr is tudatában lenne a járművezető már a megkérdezésekor az adott gyógyszer hatásairól.

Ezeket az intézkedéseket megtéve valamilyen szinten visszaszorítható lenne a szóban forgó deliktum elkövetése.

A dolgozat zárásaként megemlíteném, hogy a munkafolyamat során egy szerteágazó, sokoldalú téma tárult elém és ezzel a későbbi pályafutásom során szívesen foglalkoznék, mind az akcióban résztvevő rendőrként, mind pedig ez ilyen szintű fokozott ellenőrzést megszervező parancsnokként.

Irodalomjegyzék

Szakirodalom

Barabás A. Tünde (szerk.): Alkalmazott kriminológia, Dialóg Campus, 2020

https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16116/825_Alkalmazott_kriminologia.pdf;jsessionid=C24D2F4FDA4F1706D905A8107A39ED47?sequence=1

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

Blaskó Béla: Magyar büntetőjog Általános rész, Tankönyv, Nyolcadik, átdolgozott és bővített kiadás, Rejtjel Kiadó, 2020

Blaskó – Madai – Pallagi – Polt – Schubauer: Büntetőjog Különös rész I., Rejtjel Kiadó, 2021

Brendan Hughes (szerk.): Célpontban a kábítószer, Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja, 2009

https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/539/TDAD09002HUC_177814.pdf

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

Dr. Lakatos Ádám: Ittas vezetés, Következmények, Ittas járművezetésért járó büntetés

<https://lakatosdr.eu/ittas-vezetes-ittas-jarmuvezetesert-jaro-buntetes/>

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

Fülöp Ágnes - Fülöp Natasa - Major Róbert: A KRESZ értelmezése a joggyakorlatban, Negyedik, hatályosított, bővített kiadás, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2021

Központi Statisztikai Hivatal: A közúti közlekedési balesetek száma

https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_feb002.html

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

Központi Statisztikai Hivatal: Ittasan okozott személysérüléses közúti közlekedési balesetek

https://www.ksh.hu/stadat_files/ege/hu/ege0066.html

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

Házipatika: Az alkoholfogyasztás így hat a testre
https://www.hazipatika.com/napi_egeszseg/belgyogyaszat/cikkek/az_alkoholfogyasztas_igy_hat_a_testre

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

Nemzeti Népegészségügyi központ: Gyógyszerek és vezetés

<https://egeszsegvonal.gov.hu/ellatorendszer/gyogyszerellatas/811-gyogyszerek-es-vezetes.html> (letöltés ideje: 2022.09.21.)

Ritter Ildikó: Szenvedélyes közlekedés, Ügyészek Lapja, 2019/4-5. sz.

<http://ugyeszeklapja.hu/?p=2598#easy-footnote-2-2598>

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

Jogszabályok jegyzéke

1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről

<http://www.mgyasz.hu/2009/jogszab/btk.pdf>

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200100.tv>

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200002.tv>

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

1/1975. (II.5) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=97500001.kpm>

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

156/2009. (VII. 29.) Korm. rendelet a közúti árufuvarozáshoz, személyszállításhoz és a közúti közlekedéshez kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírsággal összefüggő hatósági feladatokról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0900156.kor>

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100326.kor>

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

30/2011. (IX. 22.) BM rendelet a rendőrség szolgálati szabályzatáról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100030.bm>

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

32/2014. (VIII. 29.) ORFK utasítás a bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről

<https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=A14U0032.ORF&targetdate=&printTitle=32/2014.+%28VIII.+29.%29+ORFK+utas%C3%ADt%C3%A1s&getdoc=1>

(letöltés ideje: 2022.09.21.)

Egyedi bírósági határozatok

a Debreceni Járásbíróság, B.214/2018/14 számú határozata , Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu) (letöltés ideje: 2022.08.30.)

a Mosonmagyaróvári Járásbíróság B.154/2020/4. számú határozata, <https://eakta.birosag.hu/anonimizalt-hatarozatok> (letöltés ideje: 2022.08.29.)

a Nyíregyházi Járásbíróság, B.11/2016/9 számú határozata , Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu) (letöltés ideje: 2022.08. 29.)

a Debreceni Törvényszék, Bf.484/2018/30 számú határozata , Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu) (letöltés ideje: 2022.08.30.)

a Győri Törvényszék, 25.B.333/2017/30. számú határozata, Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu) (letöltés ideje: 2022.08.30.)

a Nyíregyházi Törvényszék, 3. Bf.261/2016/3. számú határozata Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu) (letöltés ideje: 2022. 08.29.)

a Szegedi Törvényszék 7.B.1130/2017/28. számú határozata, Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu) (letöltés ideje: 2022.08.30.)

a Debreceni Ítéltábla, Bhar.I.568/2016/4 számú határozata.,Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu) (letöltés ideje: 2022. 08.29.)

a Győri Ítéltábla, Bf.III.51/2018/14. számú határozata, Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu) (letöltés ideje: 2022.08.30.)

a Szegedi Ítéltábla, Bf.III.177/2018/31. számú határozata , Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu) (letöltés ideje: 2022. 08. 30.)

a Kúria, Bfv.II 556/2020/5. számú határozata, Anonimizált határozatok - UIR (birosag.hu) (letöltés ideje: 2022. 08.30.)

Mellékletek

1. számú melléklet: A kutatáshoz felhasznált kérdőív

Kérdőív

Kedves Kitöltő!

Erős Ádám vagyok, a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karának hallgatója. Kutatást folytatok többféle tudatmódosító szer – így szeszésital, kábítószer jellegű anyagok, valamint gyógyszerkészítmények -, valamint ezek együttes hatása alatti gépjárművezetés közlekedésre gyakorolt hatása témakörben. Az alábbi kérdőív kitöltésével nagyban segítené munkámat.

A kérdőív kitöltése csupán legfeljebb 10 percet vesz igénybe. A kérdőív szigorúan anonim jellegű.

Kitöltését előre is köszönöm!

Információk a kitöltőről

Nem: *férfi/nő*

Életkor: 10-13,14-16,17-25, 26-35, 36-45, 46-60, 60+

Lakhely: *Főváros/megyeszékhely/város/község,falu*

Iskolázottság: *nincs/ négy elemi/általános iskola nyolc osztály/szakt munkásképző/szakkozé piskola/gimnázium/főiskola/egyetem*

Rendelkezik vezetői engedéllyel? *igen/nem*

HA igen, milyen kategóriákra? AM, A1, A2, A, B1, B, B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E

Mióta rendelkezik vezetői engedéllyel? *0-2 év (kezdő vezetői engedély), 2-5, 6-10, 11-15, 16-20, 21-25,26-30,31-35,36-40,40+*

Tisztában van azzal, hogy a tudatmódosító szerek - szeszésital, kábítószer vagy más kábító hatású anyagok, bizonyos gyógyszerkészítmények -, illetve ezek együttes fogyasztása hátrányosan hathatnak a gépjárművezetési képességekre? *igen/nem*

Tisztában van azzal, hogy a tudatmódosító szerek hatása alatti gépjárművezetés veszélyes? *igen/nem*

Tisztában van azzal, hogy a tudatmódosító szerek hatása alatti gépjárművezetés bűncselekménynek vagy szabálysértésnek minősül? *igen/nem*

Előfordult már, hogy valamilyen tudatmódosító szer hatása alatt vezetett gépjárművet (függetlenül attól, hogy lett-e az esetnek jogi következménye)? ("Soha" válasz esetén kérem lapozzon a következő oldalra) *soha/egyszer/ alkalmanként/ rendszeresen*

Mely tényező hatott közre (általában) abban, hogy tudatmódosító szer hatása alatt vezetett? *a helyismeretem alapján majdnem biztos voltam abban, hogy nem leszek rendőri ellenőrzés alá vonva/ a helyismeretem alapján nem gondoltam, hogy rendőri ellenőrzés alá leszek vonva/ tisztában voltam vele, hogy akármikor rendőri ellenőrzés alá vonhatnak, de vállaltam a lebukás kockázatát/ tisztában voltam vele, hogy akármikor rendőri ellenőrzés alá vonhatnak, de hittem, hogy ennek ellenére elkerülhető a felelősség*

Volt-e következménye a tudatmódosító szer hatása alatti vezetésének? *Nem indult / Helyszíni bírságot kaptam/ Szabálysértési eljárás indult velem szemben/ Büntetőeljárás indult velem szemben*

Amennyiben indult Önnel szemben eljárás, milyen joghátrány érte? *Az eljárásban nem történt felelősségre vonás/ Szabálysértési szankció/Közérdekű munka/ Pénzbüntetés/Pórásra bocsátás/Közügyektől eltiltás/Járművezetéstől eltiltás/Szabadságvesztés*

Kombinált szerhasználatra vonatkozó kérdések

Vezetett már gépjárművet különféle tudatmódosító szerek (alkohol, kábítószer, gyógyszer) együttes hatása alatt? ("Soha" válasz esetén kérem lapozzon a következő oldalra) *soha/egyszer/ alkalmanként/ rendszeresen*

Milyen tudatmódosító szerek együttesét fogyasztotta (általában)? *szeszecsal/ gyógyszernek nem minősülő, a vezetési képességre hátrányosan ható bódító hatású anyag (így például kábítószer, új pszichoaktív anyag/designer drog, egyéb kábító hatású anyag)/ gyógyszer*

A vezetést megelőzően tisztában volt a fogyasztott szerek együttesének a gépjárművezetési képességekre gyakorolt hatásaival? *igen/nem*

Az elfogyasztott tudatmódosító szerek együttese milyen hatást váltott ki (általában) a vezetési képességeire nézve? *lassult a reakcióidőm/ tompultak a reflexeim/ homályosan láttam/ aluszékonnyá váltam/ élesedtek a reflexeim/ vakmerővé váltam/ izgatottá, ingerlékennyé váltam/ egyes forgalmi szituációkat nem ismertem fel megfelelően/ normál forgalmi szituációkat nem megfelelően reagáltam le/ remegtem/ szédültem/ nem változott a vezetési képességem*

Mi volt a tudatmódosító szerek együttes fogyasztásának indoka (általában)? *az együttes fogyasztás figyelmetlenség eredménye volt (pl.: két szer fogyasztása között nem tartottam meg a megfelelő várakozási időt, fájdalomcsillapítóra alkoholt ittam egy baráti összejövetelen)/ az együttes fogyasztás elkerülhetetlen volt (pl.: esetileg bizonyos foglalkozások gyakorlójánál, így sommelier, sörfőzőmester, étteremkritikus, lelkipásztor)/ az egy szer fogyasztásához képest erőteljesebb, pozitívabb tudatmódosító hatás kiváltása volt a célom/ ugyan ez tapasztalatból*

Alkohol fogyasztásra irányuló kérdések

Vezetett már gépjárművet ittas állapotban? ("Soha" válasz esetén kérem lapozzon a következő oldalra) soha/egyszer/ alkalmanként/ rendszeresen/

Milyen típusú szeszestalt fogyasztott a vezetés előtt? sör/bor/égetett szesz

Milyen szeszestalt fogyasztáshoz köthető tüneteket tapasztalt (általában)? lassult a reakcióidőm/ tompultak a reflexeim/ homályosan láttam/ aluszékonnyá váltam/ élesedtek a reflexeim/ vakmerővé váltam/ izgatottá, ingerlékennyé váltam/ egyes forgalmi szituációkat nem ismertem fel megfelelően/ normál forgalmi szituációkat nem megfelelően reagáltam le/ remegtem/ szédültem

Kábítószer fogyasztásra vonatkozó kérdések

Vezetett már gépjárművet gyógyszernek nem minősülő, a vezetési képességre hátrányosan ható bódító hatású anyag (így például kábítószer, új pszichoaktív anyag/designer drog, egyéb kábító hatású anyag) hatása alatt? ("Soha" válasz esetén kérem lapozzon a következő oldalra) soha/egyszer/ alkalmanként/ rendszeresen

Milyen típusú bódító hatású anyagot fogyasztotta vezetés előtt? opiátok (morfium, heroin, máktea),/ depresszánsok (nyugtatók, altatók, szorongásoldók, például Seduxen, Valeriana, Frontin, Rivotril)/ stimulánsok (ecstasy, kokain) / hallucinogének (LSD, kannabiszszármazékok)/designer drogok/ egyéb bódító hatású anyagok gyógyszer kivételével

Milyen bódító hatású anyag fogyasztáshoz köthető tüneteket tapasztalt (általában)? lassult a reakcióidőm/ tompultak a reflexeim/ homályosan láttam/ aluszékonnyá váltam/ élesedtek a reflexeim/ vakmerővé váltam/ izgatottá, ingerlékennyé váltam/ egyes forgalmi szituációkat nem ismertem fel megfelelően/ normál forgalmi szituációkat nem megfelelően reagáltam le/ remegtem/ szédültem

Gyógyszer fogyasztásra irányuló kérdések

Vezetett már gépjárművet a vezetési képességre hátrányosan ható gyógyszer fogyasztása mellett? ("Soha" válasz esetén kérem lapozzon a következő oldalra) soha/egyszer/ alkalmanként/ rendszeresen

Milyen típusú gyógyszert fogyasztott a vezetés előtt? altatók, nyugtatók, szorongáscsökkentők/epilepszia elleni szerek/bizonyos típusú antidepresszánsok/ antipszichotikumok /antihisztaminok / opioidok / egyes megfázás és influenza elleni szerek.

Ezt a gyógyszert orvosi rendelvényre vagy ajánlás alapján fogyasztotta? igen/ nem

A gépjárművezetés során tisztában volt-e a gyógyszernek a gépjárművezetői képességeit hátrányosan érintő hatásával? *igen, a betegájékoztató alapján/ igen, orvosi tájékoztatás alapján/ igen, a betegájékoztató és az orvos figyelmeztetése alapján/ nem*

Gyógyszerfogyasztás melletti gépjárművezetés során milyen tüneteket tapasztalt (általában)? *lassult a reakcióidőm/ tompultak a reflexeim/ homályosan láttam/ aluszékonnyá váltam/ élesedtek a reflexeim/ vakmerővé váltam/ izgatottá, ingerlékennyé váltam/ egyes forgalmi szituációkat nem ismertem fel megfelelően/ normál forgalmi szituációkat nem megfelelően reagáltam le/ remegtem/ szédültem*

Tudatmódosító szerek és a közlekedési balesetek összefüggései

Volt érintettje (okozó, áldozat) közúti közlekedési balesetnek? ("Nem" válasz esetén kérem lapozzon a következő oldalra)

Nem/Igen, egyszer/Igen, többször

Volt valaha érintettje (okozó, áldozat) közlekedési balesetnek módosult tudatállapotából adódóan?

nem/Igen, ittas állapotom miatt/ Gógyszernek nem minősülő, a vezetési képességre hátrányosan ható bódító hatású anyag (így például kábítószer, új pszichoaktív anyag/ designer drog, egyéb kábító hatású anyag) által befolyásolt állapotom miatt/ Igen, gyógyszerfogyasztás által kialakult állapotom miatt/ Igen, különféle tudatmódosítók együttes fogyasztásával kialakult állapotom miatt

Milyen minőségben volt a közlekedési baleset érintettje módosult tudatállapotának idején? (Amennyiben több balesete is volt, kérem a legsúlyosabbról nyilatkozzon)
okozó/sértett

Mennyire vetett számot a vezetés során a baleset lehetőségével? *egyáltalán nem gondoltam arra az eshetőségre, hogy baleset is bekövetkezhet/ nem vettem komolyan annak a lehetőségét, hogy baleset is bekövetkezhet/ Számoltam a baleset lehetőségével de bíztam magamban és a vezetési képességeimben/ Számoltam a baleset lehetőségével, de bíztam a környezetben pl.: kis forgalom*

Milyen kimenetelű volt a baleset? *anyagi kár/könnyű személyi sérülés/súlyos személyi sérülés*
Ön szerint mi volt a döntő oka a baleset bekövetkezésének? *a baleseti helyzet elháríthatatlan volt/ a másik fél szabálytalansága/ a tudatállapotommal összefüggő lassabb észlelési képességem/ a tudatállapotommal összefüggő csökkent reakcióképességem/ a tudatállapotommal összefüggő vakmerőségem*

Ha nem fogyasztottam volna vezetés előtt hátrányosan ható szert, akkor...

...ugyan úgy bekövetkezett volna a baleset

...a baleset bekövetkezett volna akkor is, de nem lett volna ilyen súlyos

... nem következett volna be a baleset

Amennyiben Ön a baleset sértettjeként, tudatmódosító szer által előidézett állapotban szenvedett balesetet, abban az esetben a tudatmódosító szer fogyasztása vagy a baleset okozása miatt vonták felelősségre? Tudatmódosító szer fogyasztása miatt/ Baleset okozása miatt/ Mindkettő miatt felelősségre lettem vonva/ Nem vontak felelősségre

Amennyiben Ön a baleset sértettjeként, tudatmódosító szer által előidézett állapotban szenvedett balesetet és a későbbiekben felelősségre vonták, milyen jogkövetkezmény érte?
Nem indult eljárás/ Az eljárásban nem történt felelősségre vonás/ / Közérdekű munka / Pénzbüntetés /Próbára bocsátás / Közügyektől eltiltás / Járművezetéstől eltiltás/ Szabadságvesztés

Amennyiben Ön okozott balesetet módosult tudatállapotának köszönhetően, abban az esetben a tudatmódosító szer fogyasztása vagy a baleset okozása miatt vonták felelősségre? Tudatmódosító szer fogyasztása miatt/ Baleset okozása miatt/ Mindkettő miatt felelősségre lettem vonva

Amennyiben Ön a balesetet módosult tudatállapotának köszönhetően okozta, abban az esetben milyen későbbi jogkövetkezmény érte?
Nem indult eljárás/ Az eljárásban nem történt felelősségre vonás/ / Közérdekű munka / Pénzbüntetés /Próbára bocsátás / Közügyektől eltiltás / Járművezetéstől eltiltás/ Szabadságvesztés

Köszönöm a kitöltést!